

“ก็ใครจะเอากี่สิ่งๆ แล้วก็จ่ายดังผมก็เอามาให้ตอนเช้า วันหนึ่งก็ประมาณ 10 อัน เราวิ่งให้เขา (คนขาย) เขาก็ให้เราดูบ้างหักเป็นของ (ยาบ้า) บ้าง เพื่อนที่ฝากซื้อมันก็ต้องแบ่งให้อยู่แล้วทุกวันแหละ...” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2552)

ที่น่าสนใจคือ เขาวชนเสพยาบ้าในปริมาณ และความถี่ มากขึ้น ตามลำดับ จากการเริ่มเสพยาปริมาณไม่มากนัก เป็นการเสพยาในปริมาณ มากขึ้น สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง หากไม่ได้เสพยาจะมีอาการหงุดหงิด ปวดเมื่อยตามร่างกาย หรือมีไข้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ที่แรกทีเดียว ทึดหน้อย ไปๆ มาๆ ก็ครั้งหนึ่ง เม็ดนึง สองเม็ด ไม่เกินห้า (5 เม็ด) หลายวันกว่าจะหยุด ไปๆ ก็หยุด อาทิตย์นึงแค่ 2-3 ครั้ง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2552)

“มันพาลหมดทุกอย่าง เครียด แต่สัก 2-3 วันก็หายมันจะช่วงแรกวันแรกๆ เป็นมาก บางทีก็เป็นไข้ ปวดตัวไปหมด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2552)

การเข้าถึงยาบ้าของผู้ให้ข้อมูล สามารถหาขาย้ามาเสพได้ง่าย และสะดวกเนื่องจาก อยู่ใกล้ชิดกับผู้ค้ายาบ้า และเป็นผู้ค้ายาบ้าเอง ดังคำกล่าวที่ว่า

“ใครจะเอากี่สิ่งๆ แล้วก็จ่ายดังผมก็เอามาให้ตอนเช้า วันหนึ่งก็ประมาณ 10 อัน เราวิ่งให้เขา (คนขาย) เขาก็ให้เราดูบ้างหักเป็นของบ้าง เพื่อนที่ฝากซื้อมันก็ต้องแบ่งให้อยู่แล้วทุกวันแหละ แต่ตอนนี้คนขายแถวบ้านถูกจับหมดต้องวิ่งไปไกล 15 กิโลเมตร (กิโลเมตร)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2552)

การเสพยาบ้า และวิถีชีวิตดังกล่าว ก่อให้เกิดผลกระทบสองส่วน คือ ผลกระทบต่อตนเอง และคนใกล้ชิด ผลกระทบต่อตนเอง ได้แก่ เป็นผู้ค้ายาบ้า มีพฤติกรรมลักขโมย ขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ เครียดง่าย ดังคำกล่าวที่ว่า

“...เคยมีเที่ยวหนึ่งเอามาเยอะเลย เป็น 100 ตำรวจกวาด โยนทิ้งต้องหาตั้งไปเคลียร์ สองหมื่นกว่าตอนนั้นเลยเผด็จศึก (ขโมย) ทองแม่ใหญ่ (ยืม) เขาจับได้ ก็ยอมรับแต่พอไม่รู้ๆ รู้กันเฉพาะแม่ใหญ่ แม่ แค่นั้น ถ้าพ่อรู้ คงเรื่องใหญ่” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2552)

“ชีวิตเปลี่ยน ไปก็เพราะยานี้แหละ บางทีผมยังสงสัยตัวเองทำไมเครียด ไม่มี

เรื่องอะไรเลยทำไมเครียด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2552)

สำหรับผลกระทบต่อคนใกล้ชิด ได้แก่ เกิดความขัดแย้งภายในครอบครัว ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมไปเที่ยวศึกกลับตี 3 ตีสี่ทุกวันเขาก็บ่น ว่ามึงจะเรียนไหม ผมก็ว่าผมไม่เรียน แม่บอกมึงจะไม่เรียนได้ไง ก็เขาเคยพูดว่ากูไม่ส่ง ผมก็เลยบอกไม่เรียนก็ไม่เรียนเลิกไป พ่อก็วิ่งมาทะเลาะกันบ้านแตก ถามว่ามึงคุยหาหรือไง ก็เลยพาผมไปตรวจไม่เจอ เขาละแวงผมทุกอย่าง ขนาดเขามีเรื่องกันข้างบ้าน ผมยังโดนด่าว่ามึงไปมีเรื่องมา อยู่เฉยๆ ยังโดน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2552)

“...พ่อแม่ทะเลาะกันนะ เรื่องผมทั้งนั้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2552)

4. วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ภายใต้เงื่อนไขของสถานศึกษา ระหว่างการบำบัดรักษาให้ความร่วมมือในระยะ 2 สัปดาห์แรก จากนั้นไม่มาตามนัด และ ยังเสพยาบ้า (ผลการตรวจปัสสาวะเป็นบวก)

ข้อน่าสังเกตคือ ระหว่างที่เสพยาบ้าบ่อยลงจะมีการคิดทบทวนตนเองได้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในช่วงเวลาหนึ่ง ดังคำกล่าวที่ว่า

“แต่ตอนนี้ผมไม่ซื้อเลขนะ เงินได้มา ก็ซื้อ CD โทรศัพท์เสื่อน้ำมันปรับปรุงห้องใหม่” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2552)

“ตอนนี้ผมคิดว่ายังใช้มันยังจมลงเรื่อยๆ โทรศัพท์ไม่เหลือ แม่ก็เสียใจ ทุกอย่างมันแย่ไปหมด ดังก็ไม่มี” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2552)

และใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“...นี่หยุดมาอาทิตย์กว่าๆ เกือบ สองอาทิตย์ได้แล้ว กิน นอน ไม่ได้ไปไหนอยู่แต่บ้าน ไปข้างนอกก็กลับ ไม่ตึกเหมือนก่อน ผมว่ามันอยู่ที่ใจว่าใครจะเลิก ร้านเกมส์เคยไปก็ไม่ไปแล้วอย่างมากก็ไปคุยกับพี่แถวบ้านตอนเย็นๆ คนนี้เขาไม่เล่นอะไรสักอย่าง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2552)

การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์และความหมายของยาบ้า

1. การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์ของยาบ้า

ยาบ้ามีฤทธิ์ ทำให้ตัวเบา เพลิดเพลิน นอนไม่หลับ และรับประทานอาหารไม่ค่อยได้ สำหรับกรณีที่ใช้มากเกินไปจะมีอาการแน่นหน้าอก ใจสั่น ดังคำกล่าวที่ว่า

“คิดนะเหอ ตัวเบาๆ ทำอะไรเพลินแต่นอนไม่หลับ ใจเต้นแรงตึกๆ เลย กินไม่ค่อยได้ ถ้าไม่ออกเที่ยวก็วาดรูปอยู่ในห้อง จะว่างก็ตีสามตีสี่ นอนได้แป๊บเดียวแม่เรียกไปโรงเรียนอีกแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2552)

“ผมเจอ 10 แบ่งกับเพื่อนดูค มันแน่นหน้าอก มึนๆ เข้ามานอนไม่ได้เลยมันกั๊กกรรมจนปวดใจสั่น ตอนนั้นฝึกงานด้วยเทอมที่แล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6, สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2552)

2. ความหมายของยาบ้า

จากประสบการณ์ของการเป็นผู้เสพยาบ้า จึงมีมุมมองต่อความหมายของยาบ้าว่า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้ไม่รู้สึกละอาย ไม่เครียด ดังคำกล่าวที่ว่า

“(อมยิ้ม) มันทำให้เราไม่อาย ทำอะไรก็เพลิน ไม่เครียด ผมก็ไม่เข้าใจเหมือนกัน”

สรุปวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6

วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตเปลี่ยนไปตามลักษณะของการเลี้ยงดู และความรู้สึกภายในที่เกี่ยวข้อง จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า เกิดขึ้นเมื่อ อายุ 16 ปี การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ความอยากรู้อยากลอง และความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าเป็นเรื่องที่วัยรุ่นทั่วไปต้องทดลองเนื่องจากเป็นเป็นเรื่องที่ต้องหาคำตอบด้วยตัวเอง ใช้ชีวิตเปลี่ยนไปจากเดิม แยกตัวจากครอบครัว วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด สามารถเว้นระยะการเสพยาบ้าได้ สำหรับการรับรู้การออกฤทธิ์ของยาบ้า ทำให้ตัวเบา เพลิดเพลิน นอนไม่หลับ และรับประทานอาหารไม่ค่อยได้ สำหรับกรณีที่ใช้มากเกินไปจะมีอาการแน่นหน้าอก ใจสั่น ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6 ให้ความหมายว่า ยาบ้า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้ไม่รู้สึกละอาย ไม่เครียด

วิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7 เพศชาย อายุ 20 ปี เสด็จมาบ้านนานประมาณ 2 ปีเศษ กำลังศึกษาอยู่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ระดับชั้น ปวส. ปีที่ 1 แผนกช่างก่อสร้าง สถานภาพสมรส โสด อาศัยอยู่กับ ครอบครัว มีจำนวนสมาชิก 5 คน ประกอบด้วย บิดา มารดา อายุ 50 ปีเศษ พี่สาว อายุ 30 ปีเศษ แม่ใหญ่ อายุ 70 ปีเศษ และ ตัวผู้ให้ข้อมูล บิดา เป็นพนักงานบริษัทเอกชน มารดามีอาชีพค้าขาย พี่สาว รับราชการครู รายได้ของครอบครัวมาจากเงินเดือนของบิดา ฐานะปานกลาง สัมพันธภาพของครอบครัวเปลี่ยนไปตามบริบทของผู้ให้ข้อมูล กล่าวคือ มีความใกล้ชิดกันในช่วงที่ศึกษา อยู่ใกล้บ้าน และเริ่มห่างเหินกันเมื่อไปเรียนระดับ ปวส. อีกจังหวัดหนึ่ง ลักษณะการเลี้ยงดูเป็นแบบ ไม่แน่นอน ส่วนใหญ่จะตามใจ แต่เมื่อเกิดปัญหาจะใช้ความรุนแรง เช่น การไล่ออกจากบ้านเป็นต้น

บริบทของสิ่งแวดล้อม

1. บริบทของครอบครัว

1.1 ลักษณะที่พักอาศัย ที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนชนบท บ้านเรือน เกาะกลุ่มกัน บ้านที่พักเป็นบ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ ด้านหน้าเป็นศาลาพักผ่อนใช้เป็นที่ขายอาหารตามสั่ง ติดกับ ถนนสายหลักของอำเภอ

1.2 จำนวนสมาชิก และการประกอบอาชีพ ครอบครัวมีจำนวนสมาชิก 5 คน ประกอบด้วย บิดา มารดา อายุ 50 ปีเศษ พี่สาว อายุ 30 ปีเศษ แม่ใหญ่ อายุ 70 ปีเศษ และตัวผู้ให้ ข้อมูล บิดา เป็นพนักงานบริษัทเอกชน มารดามีอาชีพค้าขาย พี่สาว รับราชการครู รายได้ ของครอบครัวมาจากเงินเดือนของบิดา ฐานะปานกลาง

1.3 สัมพันธภาพของครอบครัว สัมพันธภาพของครอบครัวไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลง ตามบริบทของผู้ให้ข้อมูล กล่าวคือ มีความใกล้ชิดกันในช่วงที่ผู้ให้ข้อมูลศึกษาอยู่ ใกล้บ้าน และเริ่ม ห่างเหินกันเมื่อไปศึกษาระดับ ปวส. ในจังหวัดข้างเคียง ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อนสำคัญมากตอนนั้น พ่อแม่เราอยู่บ้าน เพื่อนก็เข้ามาแทนทุกอย่างที่เราขาด กินนอนก็อยู่กับเพื่อนมีเรื่องมีราวเพื่อนก็อยู่ข้างเราตลอด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

1.4 ลักษณะการเลี้ยงดู ลักษณะการเลี้ยงดูเป็นแบบตามใจให้อิสระ แต่เมื่อเกิดปัญหา จะแสดงออกด้วยความรุนแรง เช่น การขว้างปาด้วยมีด การไล่ออกจากบ้าน ดังคำกล่าวที่ว่า

“พ่อแม่ตามใจครับ อยากได้อะไรก็ให้ทุกอย่าง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“ตอนที่เขารู้ว่าใช้ยาเขาได้ออกจากบ้านไม่อยากจะนอนที่นั่น แต่ผมคิดไปคิดมาไม่รู้จะไปไหนก็ไปอยู่บ้านเพื่อนมันก็ไม่เหมือนบ้านเราก็กลับมา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

2. บริบทของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของผู้ให้ข้อมูล ในขณะที่เรียนระดับ ชั้น ปวช. และพักอาศัยอยู่กับครอบครัว กลุ่มเพื่อนมีทั้งเป็นเพื่อนในสถานศึกษาเดียวกัน หรือต่างสถานศึกษา ซึ่งอยู่ชุมชนใกล้เคียงกัน มีพฤติกรรมเสพยาบ้า คี๋มเหล้า แต่ไม่ได้ใช้เวลารวมกลุ่มกับเพื่อนมากนัก ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอน ปวช.เพื่อนหลายคนก็เล่น แต่ผมไม่เอา อย่าง ไอ้...บ้านอยู่ใกล้ๆ กัน ก็รู้ว่ามันเล่น (เสพยาบ้า) แต่ ไม่ค่อยได้ไปเข้ากลุ่ม ผมไม่ชอบกินเหล้า แม่บ่นด้วย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

แต่เมื่อเปลี่ยนสถานศึกษาไปอยู่ต่างจังหวัด และอยู่หอพักตามลำพัง จะอยู่ท่ามกลางกลุ่มเพื่อนที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกันและเป็นผู้เสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“...เรียนก็มีปัญหาพวกวัยรุ่นอะไรเลย ก็เลยต้องหาเพื่อน เพื่อนเขาก็เล่นกัน (เสพยาบ้า) ทุกคนเราก็เห็นทุกวันๆ ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

3. บริบทของสถานศึกษา

สถานศึกษาดังอยู่ใกล้ถนนสายหลักที่ใช้สัญจรระหว่างจังหวัดหนึ่งไปจังหวัดหนึ่ง ห่างจากตัวเมือง 18 กิโลเมตร รอบๆ สถานศึกษาเป็นชุมชน ที่มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว มีระบบการส่งเสริมป้องกันมิให้นักศึกษาเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความสามารถ ด้านต่างๆ รวมถึง การให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การฟังและปฏิบัติธรรม ตามช่วงเวลาที่วางแผนไว้ สำหรับการค้นหา ผู้เสพยาบ้าจะมีการตรวจปัสสาวะของนักศึกษาทุกคนในภาคเรียนแรกของการศึกษา โดยร่วมมือ กับสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และโรงพยาบาลในพื้นที่ ตลอดจนมีการ สุ่มตรวจปัสสาวะผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในช่วงเวลาต่างๆ ตามความสงสัยของอาจารย์ผู้ดูแล เมื่อพบ

ผู้เสพยาบ้าจะดำเนินการ ตามระบบของสถานศึกษา คือ แจ้งผู้ปกครอง และทำข้อตกลงให้ออกจากสถานศึกษาหากยังตรวจพบยาเสพติดว่าเสพยาบ้า ในบางส่วนจะส่งเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาของโรงพยาบาล ในกรณีของนักศึกษาที่เป็นผู้ค้ายาบ้าจะถูกไล่ออกทันที

วิถีชีวิตการเสพยาบ้า

1. วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า

ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตตามปกติอยู่กับเพื่อนกับครอบครัว หนีเรียนบางครั้ง การเรียนดำเนินไปได้ปกติ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ไม่เป็นไร (ชีวิตเป็นปกติ) เรียนจบ ปวช. ที่นี่แหละ ไม่คิดอะไร โค้ดเรียนก็มีบ้างธรรมดา ไปเที่ยวกัน ร้องเพลงบ้างสนุกบ้าง เรื่องๆ แต่ไม่เสียการเรียน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

2. จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า

เริ่มเสพยาบ้าครั้งแรก เมื่อ อายุ 18 ปี เรียน ชั้นปวส.ปีที่ 1 การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามความอยากรู้อยากลอง และสภาวะการณ์ เช่น ต้องการงานให้เสร็จทันเวลา การอยู่ใกล้ชิด และอยู่ท่ามกลางเพื่อนที่เสพยาบ้า ร่วมกับความอยากรู้อยากลอง การถูกชักชวนให้เสพยาบ้า เป็นต้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“จุดตอนแรกคิดว่ามันไม่คิด พอหนักเข้าหนักเข้ามันก็เป็นอย่างที่เขายก มันอยากดูไปทีแรกกะว่าจะเลิกเมื่อไหร่ก็ได้ ตอนนั้นคิดจะให้งานเสร็จอย่างเดียว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“ครั้งแรกขอเขาคูคหณ์หนึ่ง เมื่อก่อนเห็นเขาคูคหณ์ก็อยากลอง แต่พ่อแม่เขาพูดไว้ว่าอย่าให้รู้นะ ให้ทุกอย่างแล้วอย่าคิดยา อยากรองเพราะอยากรู่ว่ามันเป็นอย่างไร ผมเคยได้ยินว่าเล่นแล้วไม่หลับ ไม่นอนตื่นตัวตลอดเวลา ก็อยากรู่ว่ามันจริงหรือเปล่า มันเป็นไง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

นอกจากนั้นแล้วยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา ดังคำกล่าวที่ว่า

“ทำงานอยู่ด้วยกันที่หอมนักเล่น ทั้งห้องผม 20 กว่าคนเล่นหมดวันหัวหน้าห้อง มันเหมือนเรื่องปกติ พื้นที่ ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

3. วิถีชีวิตการเป็นผู้เสพยาบ้า

ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิต ส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อน ขาดความรับผิดชอบทางการเรียน และการเงิน ใช้เงินเกือบทั้งหมดเพื่อการเสพยาบ้า รวมถึงมีการทดลองเสพกัญชา ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมไม่เข้าเรียนเลยวิชาที่คิด ไม่มีเขาก็ไม่เข้าเลย ไม่อยากไป” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“ตอนนั้นแม่ส่งให้เดือนสี่พัน หมาดก็ขี้มเพื่อน ถ้าไม่มีเพื่อนก็เลี้ยง ผมมีผมก็เลี้ยงเพื่อน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“กัญชาครับ แต่ผมไม่ชอบกลิ่นมัน มันมีน้ห้วกก็ไม่เอา ตอนนี้อยากเห็นไม่อยากจะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

ที่น่าสนใจคือ เยาวชนเสพยาบ้าในปริมาณ และความถี่ มากขึ้น ตามลำดับ จากการเริ่มเสพยาบ้าปริมาณไม่มากนัก เป็นการเสพในปริมาณ มากขึ้น 2-3 เม็ดต่อครั้ง เกือบทุกวัน หากไม่ได้เสพยาบ้าจะมีอาการปวดเมื่อยตามตัว ดังคำกล่าวที่ว่า

“ก็เล่นเท่าที่ต้งเรามี พันสองพัน เล่นเกือบทุกวัน วัน 2-3 อัน ไม่ดูค ตอนมีงานมันก็อยากก็ต้งไปซื้อ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“พอใช้ยาแล้วก็ไม่อยากเรียนถ้าไม่มียามันเมื่อยเนื้อเมื่อยตัวไม่อยากจะไปไหนเลยนอนอย่างเดียว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

การเข้าถึงยาบ้าของผู้ให้ข้อมูล สามารถหายาบ้ามาเสพได้ง่าย และสะดวก ดังคำกล่าวที่ว่า

“ตอนนั้นเยอะมากเขาขายกันยิ่งกว่าโรงเรียนนี้อีก มีเกือบทุกคนหาที่ใครก็ได้บางคนเงินกู้ยืมก็เอามาเลี้ยงเลย (ซื้อยาบ้าให้เพื่อนเสพ)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

การเสพยาบ้า และวิถีชีวิตดังกล่าว ก่อให้เกิดผลกระทบสองส่วน คือ ผลกระทบต่อตนเอง และคนใกล้ชิด ผลกระทบต่อตนเอง ได้แก่ เสียโอกาสทางการศึกษา อารมณ์แปรปรวน เกิดความขัดแย้ง เสียสัมพันธภาพกับครอบครัว ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมไม่เข้าเรียนเลขวิชาที่ติด (ไม่มีสิทธิ์สอบ) ไม่มียาก็ไม่เข้าเลย ไม่อยากไป” (ผู้ให้ข้อมูล รายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“กริยาท่าทางมันออกที่คนข้างบ้านเขาบอกแม่ เพราะเขาเคยเป็นมาก่อน ผมก้าวร้าว ไม่เคยเถียงก็เถียง มันหงุดหงิด แม่ก็พาไปตรวจปัสสาวะผมบอกไม่ต้องหรือผมยอมรับ แม่ก็บอกว่าถ้าพ่อรู้จะไม่ได้เรียนต่อ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

สำหรับผลกระทบต่อคนใกล้ชิด ได้แก่ ทำให้บิดามารดาเสียใจ ดังคำกล่าวที่ว่า

“รู้สึกผิดที่ทำให้พ่อแม่เสียใจผมตั้งใจจะทำให้ดีให้ได้ทำให้เขาไม่ผิดหวังในตัวเรา จากนั้นผมก็ขอเขาว่าถ้าอยู่โน้นผมก็จะติดอีกขอกลับมาเริ่มต้นใหม่” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“ลูกชายคนเดียวไม่คิดไม่ฝันว่าจะเป็นอย่างนี้ เรียนโน้น 2 ปี ไม่จบ ให้โอกาสมาเรียนนี้ ยังไม่เลิกอีก พ่อมันร้องไห้เลยนะ จะกราบลูก ให้เลิกยา” (มารดาผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

4. วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ภายใต้เงื่อนไขของสถานศึกษา ระหว่างการบำบัดรักษาให้ความร่วมมือดี หยุดเสพยาบ้าได้ 1 เดือน แล้วเสพยา 1 ครั้ง โดยให้เหตุผลว่าเพื่อนใช้หนี้เป็นยาบ้า ประกอบกับตนเองอยากเสพยาอีกเมื่อเห็นยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมไม่ได้ยุ่งเลย เห็นเพื่อนเล่นก็ไม่เล่นคิดว่าสักวันครูจะตรวจเจอ แต่วันหนึ่งเพื่อนยืมตัว แล้วเขาบอกไม่มีเงินคืนเขาใช้มาเป็นของ ผมก็ไม่รู้จะเอาไปไหนก็กลับบ้านเอาไปคุดเลยเขายืมตัวผมไป 300 ผมก็ไม่รู้จะไปขายให้ใคร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“ครับ ของมันอยู่กับตัวเราแล้ว ถ้าเราไม่ออกแวกเราก็ไม่คุดแหละ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

ข้อนำสังเกตคือ ระหว่างที่หยุดเสพยาบ้าจะมีการคิดทบทวนตนเองเกี่ยวกับผลกระทบจากการเสพยาบ้าของตนเอง และใช้เวลาอยู่กับครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ดังคำกล่าวที่ว่า

“กลับบ้านก็ดูทีวี ช่วยเขาพับใบตองขายได้ตั้ง 20 บาท ก็ให้หลานไปกินขนมตอนเย็น ไม่ได้ออกไปไหนแล้ว อยู่แต่บ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“ตอนนี้เอาภาพที่พ่อแม่ร้องไห้มาเตือนใจไว้แล้วก็นึกถึงเวลาที่เสียไป 2 ปี มาเตือนตัวเอง เวลาอยาก (ต้องการเสพยาบ้า)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

ปัจจุบันหยุดเสพยาบ้าได้นาน 2 เดือน เนื่องจากกลัวว่าบิดามารดา จะเสียใจหากรู้ว่าตนเสพยาบ้าอีก รวมถึงจะถูกพักการเรียนอีกด้วย

“รับปากพ่อแม่ไว้แล้วครับ ถ้าเขารู้ว่ายังไม่เลิก เขาคงเสียใจ พ่อคงไม่ให้เรียน อาจารย์รู้ เขาก็จะให้พักการเรียนอีก เทียนี่หยุดได้แน่นอนครับ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์และความหมายของยาบ้า

1. การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์ของยาบ้า

ยาบ้ามีฤทธิ์ ทำให้ร่างกายตื่นตัว นอนไม่หลับ ไม่รู้สึกหิว ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมเคยได้ยินว่าเล่นแล้วไม่หลับ ไม่นอนตื่นตัวตลอดเวลา ก็อยากรู้ว่ามันจริงหรือเปล่านั้นเป็นไง...มันก็เป็นอย่างที่เขายก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“ผมอมกว่านี้มากครับ มันไม่กินไม่หิว นอนก็นอนไม่หลับ ตาลึก ดูแล้วน่าเกลียดเหมือนใครเห็นก็ดูออกว่าติดหนัก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

2. ความหมายของยาบ้า

จากประสบการณ์ของการเป็นผู้เสพยาบ้า จึงมีมุมมองต่อความหมายของยาบ้าว่า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยทำเพลิดเพลินชีวิตชีวา ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพลินเขียนแบบมันไม่่วงมันมีชีวิตชีวา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

สรุปวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7

วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตตามปกติ อยู่กับเพื่อน อยู่กับครอบครัว โดนครี้น บางครั้ง แต่ไม่เสียการเรียน จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า เกิดขึ้นเมื่อ อายุ 18 ปี การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ความอยากรู้อยากลอง และความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่า เป็นเรื่องที่วัยรุ่นทั่วไปต้องทดลองเนื่องจากเป็นเป็นเรื่องที่ต้องหาคำตอบด้วยตัวเอง วิถีชีวิตผู้เสพยาบ้าขาดความรับผิดชอบทางการเรียน และการเงิน ใช้เงินเกือบทั้งหมดเพื่อการเสพยาบ้า วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด สามารถเว้นระยะการเสพยาบ้าได้ สำหรับการรับรู้การออกฤทธิ์ของยาบ้าตามการรับรู้คือ ทำให้ร่างกายคันตัว นอนไม่หลับ และไม่รู้สึกริษ สำหรับกรณีที่ใช้มากเกินไปจะมีอาการแน่นหน้าอก ใจสั่น ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7 ให้ความหมายว่า ยาบ้า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยทำเพลินเพลินชีวิตชีวา

วิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8 เพศชาย อายุ 20 ปี เสพยาบ้ามานาน 9 ปี กำลังศึกษาอยู่วิทยาลัยอาชีวศึกษา ระดับชั้น ปวส. ปีที่ 2 แผนกช่างยนต์ สถานภาพสมรส โสด พักอาศัยอยู่บ้านเช่าคนเดียว ครอบครัวแตกแยก บิดามีครอบครัวใหม่ มารดาอายุ 37 ปี เปลี่ยนสามี และที่อยู่บ่อย พี่ชาย อายุ 20 ปี เศษ มีงานทำ และแยกตัวอยู่ต่างหาก มารดามีอาชีพรับจ้างตัดเสื้อผ้า ค่าใช้จ่ายปัจจุบันของผู้ให้ข้อมูลมาจาก เงินกู้เพื่อการศึกษา และมารดาช่วยเรื่องค่าใช้จ่ายส่วนตัว สัมพันธภาพกับครอบครัวห่างเหิน การเลี้ยงดูเป็นแบบละเลย

บริบทของสิ่งแวดล้อม

1. บริบทของครอบครัว

1.1 ลักษณะที่พักอาศัย ที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนชนบท ใกล้วัด เป็นห้องเช่าชั้นเดียว อยู่ติดกัน เป็นห้องแถว อยู่ห่างจากถนนสายในที่ใช้สัญจรระหว่างจังหวัดใกล้เคียงประมาณ 100 เมตร การคมนาคมสะดวกด้วยรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล

1.2 จำนวนสมาชิก และการประกอบอาชีพ ครอบครัวมีจำนวนสมาชิก 3 คน ประกอบด้วย มารดา อายุ 43 ปี พี่ชาย อายุ 20 ปี เศษ และตัว ผู้ให้ข้อมูล มารดา รับจ้างตัดเสื้อผ้า บิดากับมารดาแยกทางกัน พี่ชายมีอาชีพรับจ้างเป็นพนักงานบริษัท รายได้ของครอบครัวมาจากอาชีพรับจ้างตัดเสื้อผ้าของมารดาฐานะปานกลาง

1.3 สัมพันธภาพของครอบครัว สัมพันธภาพของครอบครัวห่างเหิน แยกแยก ละเลย ผู้ให้ข้อมูล ดังกล่าวที่ว่า

“พ่อทำงานในเรือเจ้าน้ำมัน เขาเลิกกับแม่ตั้งแต่ผมยังไม่รู้เรื่อง เขามีเมียใหม่ พ่อผมเงินเดือนเยอะมาก แต่เขาเล่นการพนัน เหล้า ผู้หญิง ทุกอย่าง แม่ขายอีกคิดหนี้เยอะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“ผมไม่ชอบแม่ด้วย เพราะแม่ชอบไปอยู่ที่อื่นปล่อยให้ผมอยู่คนเดียว ตั้งแต่เด็กๆ แม่ผมหนีไปบวช เขาคงติดการพนันมากหนี้เยอะ ก็หนีไปบวชผมก็อยู่กับยายมา 8-9 ปี อยู่กับแม่แป๊บหนึ่งไม่ถึงปีแม่ก็มีแฟน อยู่คนเดียวอีกแล้ว ก็เป็นอย่างนี้เดี๋ยวเขาก็ไป ถ้าผมย้ายที่อยู่เขามาจัดแจงให้ แล้วเขาก็ไป แต่อยู่กับแม่ติด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

1.4 ลักษณะการเลี้ยงดู ลักษณะการเลี้ยงดูเป็นแบบละเลย ขาดการดูแลที่เหมาะสม ช่วงวัยเด็กถึงชั้นประถมปีที่ 6 อยู่กับมารดา บางครั้งมารดาหนีไปบวช จากนั้นมารดาย้ายไปอยู่กับสามีใหม่ ต้องอยู่ตามลำพังในบ้าน โดยอาศัยรับประทานอาหารที่บ้านของยาย ซึ่งอยู่ติดกัน เมื่อถูกไล่ออกจากโรงเรียน จึงไปอยู่กับมารดา และสามีของมารดาอีกจังหวัดหนึ่ง จากนั้นมารดาส่งให้ไปอยู่กับครอบครัวใหม่ของบิดาอีกจังหวัดหนึ่ง แต่ไม่สามารถอยู่ในครอบครัวของบิดาได้จึงต้องแยกตัวไปอยู่หอพักเพียงคนเดียว ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมอยู่คนเดียวมากที่สุด แม่ผมเที่ยว แม่รักสนุก (หัวเราะ) ผมอยากอยู่กับแม่ อยู่กับแม่แล้วมีดั่งค์ (ตลก) แม่ก็เผลอแหละ เขาอยู่กับผมแป๊บเดียวแล้วก็ไป” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“อยู่กับแม่ สามีอีกคนของแม่ พอจบ ม.3 เขาก็ให้ผมไปอยู่กับพ่อ ไปอยู่กับพ่อนี้ผมอยู่ในบ้านไม่ได้ แม่เลี้ยงเขาไม่ชอบ ผมต้องไปอยู่หอ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

2. บริบทของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อน ผู้ให้ข้อมูลไม่มีเพื่อนสนิท เนื่องจากมีประสบการณ์ไม่ดีจากการคบเพื่อน และมีมุมมองว่าเพื่อนส่วนใหญ่ไม่มีความจริงใจ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมไม่ชอบมีเพื่อน ตั้งแต่เกิดมาผมมีเพื่อนคนเดียวที่จริงใจ นอกนั้นผมก็เลยไม่ลองคบใคร คนเรามันเอาแต่ได้ หัวฟุ้งแต่เราก็มึ โดนจับนี้ก็เพื่อนแก๊ง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

3. บริบทของสถานศึกษา

สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้ถนนสายหลักที่ใช้สัญจรระหว่างจังหวัดหนึ่งไปจังหวัดหนึ่ง ห่างจากตัวเมือง 18 กิโลเมตร รอบๆ สถานศึกษาเป็นชุมชน ที่มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว มีระบบการส่งเสริมป้องกันมิให้นักศึกษาเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดให้นักเรียนมีโอกาสด้านความสามารถ ด้านต่างๆ รวมถึง การให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การฟังและปฏิบัติธรรม ตามช่วงเวลาที่วางแผนไว้ สำหรับการค้นหา ผู้เสพยาบ้าจะมีการตรวจปัสสาวะของนักศึกษาทุกคนในภาคเรียนแรกของปีการศึกษา โดยร่วมมือ กับสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และโรงพยาบาลในพื้นที่ ตลอดจนมีการ สุ่มตรวจปัสสาวะผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในช่วงเวลาต่างๆ ตามความสงสัยของอาจารย์ผู้ดูแล เมื่อพบ ผู้เสพยาบ้าจะดำเนินการ ตามระบบของสถานศึกษา คือ แจ้งผู้ปกครอง และทำข้อตกลงให้ออกจาก สถานศึกษาหากยังตรวจปัสสาวะพบว่าเสพยาบ้า ในบางส่วนจะส่งเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา ของโรงพยาบาล ในกรณีของนักศึกษาที่เป็นผู้ค้ายาบ้าจะถูกไล่ออกทันที

วิธีชีวิตการเสพยาบ้า

1. วิธีชีวิตก่อนเสพยาบ้า

ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตอยู่กับมารดา เหมือนเด็กชนบททั่วไป คือ เที่ยว เล่น ชน จนกระทั่ง มารดาแยกตัวไปอยู่กับสามีใหม่ ผู้ให้ข้อมูลจึงต้องอยู่คนเดียวพร้อมกับความรู้สึกน้อยใจมารดา ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมว่าก็เหมือนเด็กทั่วไปแหละ เที่ยวเล่นตามประสา เด็กบ้านนอก รายละเอียดยังไม่ได้ แล้วมันนานมาก แต่ก็ยังอยู่กับแม่ที่รู้ แล้วแม่ก็มีสามีใหม่ตอน ป.6 (หัวเราะ) ไม่รู้เป็นเพราะผม ไม่อยากจำหรือเปล่าเลยนึกอะไร ไม่ออก ตอนนั้นเขาก็ไปๆ มาที่บ้านแฟนใหม่ พอสักพักเขาทิ้งผม ไปอยู่ด้วยกันเลย ก็น้อยใจนะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

2. จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า

เริ่มเสพยาบ้าครั้งแรก เมื่อ อายุ 11 ปี เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การตัดสินใจเสพยาบ้า เป็นไปตามความอยากรู้อยากลอง และสภาวะการณ์ ได้แก่ การมียาบ้าไว้ครอบครอง การถูกชักชวน และความอยากรู้อยากลอง ร่วมกับความรู้สึกน้อยใจที่มารดาทอดทิ้งไปอยู่กับสามีใหม่ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ป.6 ตอนนั้นผมน้อยใจแม่ แม่ผมมีแฟนอยู่ ส. (ชื่อจังหวัด) คนๆ นั้นเขาก็ดีนะ แต่แม่ผมอยู่กับเขา ผมน้อยใจ คิดไปเรื่อย ตอนนั้นเด็กเพื่อนมันชวนผม เพื่อนผมไปเจอ (ขาป้า) มาที่ไร่ฮ้อย มันเป็นลุง เขาเอาขาไปหมดแล้ว เหลือแต่ผงๆ แดกๆ แต่มันก็เยอะแหละ เพื่อนผมมันรู้ แต่ผมไม่เคยเห็นเลย เขาก็ชวนลง ที่แรกก็ไม่กล้า กลัว กลัวคิด ผมทำไม่เป็นด้วย ที่แรกลองกินก่อน มันขม ก็ไปตามเขา พวกพี่ๆ เขาก็มาขอแบ่งไปอีก มันก็ไม่คิดหรอกครับ แต่มันคิดใจ มันหอม สมัยก่อนมันหอมมาก ไม่เหมือนสมัยนี้ เมื่อก่อนเหมือนช็อคโกแลตเลย เคี้ยวมันไม่ใช่แล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“เขาทำให้ดู แต่ดูไม่เป็นหรอก มันก็เข้าไปหน่อยๆ แต่คิดใจมันหอมดี” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

จากการพูดคุยเพื่อค้นหาความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้า ไม่พบความเชื่อค่านนี้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“(หัวเราะ สายหัว) ไม่รู้ครับ ผมตอบไม่ได้ คนอื่นคิดงไม่รู้ แต่ผมไม่คิดอะไรเลย คิดก็คิด ไม่นึกอะไร ใครจะดูมันก็อยู่ที่คนๆ นั้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

3. วิถีชีวิตการเป็นผู้เสพยาบ้า

ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิต แยกตัวจากครอบครัว ย้ายที่อยู่ตามสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ เมื่อถูกไล่ออกจากโรงเรียนขณะศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงย้ายไปอยู่อีกจังหวัดหนึ่ง เพื่อเรียนต่อ และสืบเนื่องจากการค้าพักอาศัยอยู่จังหวัดนั้นๆ เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มารดาส่งให้ไปอยู่กับบิดาและครอบครัวใหม่ของบิดาอีกจังหวัดหนึ่ง เข้าเรียนชั้น ปวช. ปีที่ 1 ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาของเอกชนแห่งหนึ่ง แต่ไม่สามารถอยู่กับครอบครัวใหม่ของบิดาได้ จึงไปอยู่หอพักเพียงลำพัง และถูกจับดำเนินคดีเรื่องเสพยาบ้า จากนั้นย้ายไปอยู่กับมารดาอีกจังหวัดหนึ่ง (ปัจจุบันยังคงพักอาศัยอยู่) ซึ่งเปลี่ยนไปตามภูมิลำเนาของสามีใหม่แต่ละคน และได้ศึกษาต่อในวิทยาลัยระดับอาชีวศึกษา จนถึงปัจจุบัน โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาผู้ให้ข้อมูลอยู่คนเดียวเป็นส่วนใหญ่ และใช้เวลาอยู่กับ การเสพยาบ้า การแต่งรถ และการเรียน ตามลำดับ รวมถึงการคบหาเพื่อนหญิงตามโอกาส ดังคำกล่าวที่ว่า

“บ้านผมนะหลายจังหวัดมาเกิดมาอยู่กรุงเทพ ยายผมเขารวยขายที่ได้ก็มาสร้างบ้านที่... ผมนะ ต้องไปอยู่กับพ่อที่... ที่ผมด้วย เรียนไม่จบก็กลับมาที่ ย้ายคุมประพาศมาอยู่ที่นี่ ผมยังเคยเจอกับหมอ จำได้ไหม ผมนะหลายจังหวัด (หัวเราะ)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“อยู่กับแม่ สามมีอีกคนของแม่ แต่ผมอยู่หอ พอจบ ม.3 เขาก็ให้ผมไปอยู่กับพ่อ ไปอยู่กับพ่อนี้ผมอยู่ในบ้าน ไม่ได้ แม่เลี้ยงเขาไม่ชอบ ผมต้องไปอยู่หอ เรียน ปวช. ปี 3 ก็ออก ที่ออกไม่ใช่เรื่องยา แต่มันเอกชนค่าเทอมแพง ตอนนั้นเริ่มจะจน แต่ไม่ใช่ผมผลาญคนเดียวนะ แม่ผมก็ช่วยผลาญ กับยาย ดังนั้นมาจากยาย แม่ผมเที่ยว การพนัน เล่นไพ่ เล่นหวย จนเลย ผมว่า ยายก็พอกัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

ที่น่าสนใจคือ เขาชวนเสพยาบ้าในปริมาณ และความถี่ มากขึ้น ตามลำดับ โดยจากการเริ่มเสพยาบ้าปริมาณไม่ถึงหนึ่งเม็ด เพิ่มขึ้น มากกว่าหนึ่งเม็ดขึ้นไปถึงประมาณ 10 เม็ด หรือมากกว่านั้น และ เสพบ่อยขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“โอ๊ยเยอะครับ เยอะเลย ผมคนเดียวด้วยไม่ยุ่งกับใคร ต้อง 10 กว่าตัวจะไม่ร่วง ผม 8 ปี 9 ปีไม่เคยหยุดเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“ผมว่าเขาเรียกผมเปลี่ยนชื่อไปเลย เขาเรียก ไอ้บ้า เมื่อก่อนผมหนักกว่าคนอื่นๆ ทุกวันๆ เลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

การเข้าถึงยาบ้าของผู้ให้ข้อมูล สามารถหายาบ้ามาเสพได้ง่ายเนื่องจากหาซื้อได้ง่าย หากมีเงิน และพบคนขาย ดังคำกล่าวที่ว่า

“ขายอะไรรวด แลกกันไปแลกกันมาก็มีดัง ดังได้มานี้ก็ไม่คิดเลย พอเดินเข้ามาในโรงเรียนง่วงอะไรนี่ก็ดู ดูไปจริงๆ ก็ง่วงอยู่ดี” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“บางทีเรามีดังคนขายก็ไม่มี พอมีคนขายก็ไม่มีดังมันก็หงุดหงิดวุ่นอยู่กับอย่างนี้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

การเสพยาบ้า และวิถีชีวิตดังกล่าว ก่อให้เกิดผลกระทบสองส่วน คือ ผลกระทบต่อตนเอง และคนใกล้ชิด ผลกระทบต่อตนเอง ได้แก่ มีพฤติกรรมโกหก ก้าวร้าว ขาดความรับผิดชอบต่อ

การเรียน เสี่ยงโอกาสทางการศึกษา ถูกจับดำเนินคดี ดังคำกล่าวที่ว่า

“คราวนี้ก็ตั้งใจ ดิดหนักเลย ขยหมดบ้านเลย ของเงิน เริ่มขึ้น ม.1 ม.2 ม.3 นี่หนัก ขยหมดเลยจนโดนไล่ออกจากโรงเรียน...แรกๆ ตอน ม.3 ขยหมดบ้าน ที่วี ดูเย็น ขยยันผ้าฆ่ามัน ขยเขาไม่กล้าขย เขากลับ เขาว่าผมบ้า ใครพูดอะไร ผมไม่เชื่อเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“ผมโดนจับหลายรอบแล้วครับแต่เขาปล่อย ตั้งแต่เรื่องจากปี 1 ก็โดน เขาก็ขอมๆ แล้วปล่อย มาจับเรื่อยครับไปตรวจเขี้ยวไม่เจอก็ปล่อย ครั้งสุดท้ายนี้ก็เจอ โดนเลยเรื่องใหญ่ ดิดอยู่ 3-4 วันแม่ก็มาประกัน พักนี้ก็ย้ายมาอยู่” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

สำหรับผลกระทบต่อคนใกล้ชิด ได้แก่ เสียเงินเกิดความไม่ไว้วางใจ ดังคำกล่าวที่ว่า

“เขาให้ผมวันละ 100 รถผมกินน้ำมันมาก มาโรงเรียนทีวันละ 50 ผมก็เหลือ 50 มันก็พอแหละ ถ้าขยเร็วเปลี่ยนยางก็รื้อแล้ว ผมก็ต้องเอาตั้งของอีกวันมาใช้ ขอเพิ่มเขาก็ค่าครับ แต่เขาก็ให้ บางทีก็ไม่ให้ ผมว่าผมเกรมมากๆ แต่พอผมคิดเขี้ยวนี้ใช้ตั้งเพิ่มเขาก็ว่าเกร มันก็อย่างนี้แหละ ถึงแม้จะดีอย่างไรเขาก็คิดว่าเกร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“เมื่อก่อนผมก็โทรไปหาแม่ว่าขอซื้อไอ้โน่นไอ้โน้ เขาก็ส่งมาให้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

4. วิธีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ภายใต้เงื่อนไขของสถานศึกษา ระหว่างการบำบัดรักษาให้ความร่วมมือดี ในระหว่างการบำบัดรักษา 4 เดือน เว้นระยะการเสพยาบ้าได้นานกว่าเดิม ตรวจพบการเสพยาบ้า 3 ครั้ง (ในระยะเวลา 4 เดือน) ปัจจุบันหยุดเสพยาบ้าได้ 8 เดือน (ผลการตรวจปัสสาวะเป็นลบ และรับผิดชอบการเรียนมากขึ้น) สนใจการเรียน และผลการเรียนดีขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“พอไม่ใช้ยามันก็ไม่ต้องรอกนขาย เวลาเรียนมันก็ขาดไป ตอนนี้ไม่ต้อง โดน ไม่ต้อง ขาดเรียน (หัวเราะ)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“ผมเรียนคืนะตอนนี้ ได้ 2 กว่า (2.5) ปีนี้ร้องไห้เลย เคยเรียนมาไม่ถึง 2 หนึ่งกว่าเท่านั้น ผมตั้งใจจัดตอนนี้ที่ทำได้ บอกแม่แม่ก็ดีใจ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

ข้อนำสังเกตคือ การหยุดเสพยาบ้าต้องมีกิจกรรม และความมุ่งมั่นบางอย่างที่ชัดเจน ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมกลัวโดนไล่ออกอย่างเดียว แม่ผมไม่กลัวหรอก แม่ผมรู้อยู่แล้ว อยากเรียนเรื่อยๆ สูงๆ ผมเห็นคนอื่นเรียนไม่จบแล้วเสียดาย คิดว่าเรียนสูงเงินเดือนคงจะดี แต่คงทำงานก่อน ถึงจะเรียนปริญญาตรี” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“ผมต้องมีอะไรทำสักอย่างนึง อย่างแต่งรถก็ต้องเก็บดั่ง บางทีเอาไปกินข้าว มันก็เหมือนยา (ยาบ้า) ไม่กินข้าว เก็บดั่งไว้ซื้อยา นี่เก็บไว้แต่งรถ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์และความหมายของยาบ้า

1. การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์ของยาบ้า

ยาบ้ามีฤทธิ์ ทำให้รู้สึกสนุก เพลิดเพลิน ไม่ต้องคิดอะไรมาก ในขณะที่ขี้ขลาด จะนอนไม่หลับ และรับประทานอาหารไม่ได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมใช้สนุกๆ ไป เพื่อนมีก็ชวน คนละครึ่งๆ ละ 100 กว่าบาทต่อวัน แต่รวมๆ กัน มันก็เยอะ ตอนนั้นปี 1 ปี 2 ก็ย้ายมาอยู่ที่นี่ ตอนใช้มันก็ดี เพลินๆ สนุก ไม่ต้องคิดอะไร ผมว่าจั้นนะ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

“ตอนใช้ยาไม่กิน ไม่นอนเป็นอาทิตย์ ใครพูดอะไรด้วยก็ไม่วู้เรื่องมันคิดอะไรไม่รู้ เขาก็ว่าเราเบลอลๆ หลอนนะ ไม่มี” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

2. ความหมายของยาบ้า

จากประสบการณ์ของการเป็นผู้เสพยาบ้า จึงมีมุมมองต่อความหมายของยาบ้าว่า หมายถึง สิ่งที่ช่วยทำดำเนินชีวิตอยู่ได้โดยลำพัง ทำให้เพลินมีความสุข ไม่ต้องคิดมาก ดังคำกล่าวที่ว่า

“แต่เมื่อก่อนถ้าไม่สูดยาก็นึกไม่ออกเหมือนกันว่าจะอยู่อย่างไร อยู่คนเดียวไม่มีใคร มันคงแย่ คิดมาก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8, สัมภาษณ์, 7 กรกฎาคม 2552)

สรุปวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8

วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตอยู่กับมารดา เหมือนเด็กชนบททั่วๆ ไป จนกระทั่งมารดาแยกตัวไปอยู่กับสามีใหม่ ผู้ให้ข้อมูลจึงต้องอยู่คนเดียว จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า เกิดขึ้นเมื่อ อายุ 11 ปี การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ความอยากรู้อยากลอง วิถีชีวิตการเป็นผู้เสพยาบ้า อยู่คนเดียวเป็นส่วนใหญ่ และใช้เวลาอยู่กับ การเสพยาบ้า การแต่งรถและการเรียนตามลำดับ วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ให้ความสำคัญร่วมมือดี ในระหว่างการบำบัดรักษา 4 เดือน เว้นระยะการเสพยาบ้า ได้นานกว่าเดิม ปัจจุบันหยุดเสพยาบ้าได้ 8 เดือน สำหรับการรับรู้การออกฤทธิ์ของยาบ้า ทำให้รู้สึกสนุก เพลิดเพลิน ไม่ต้องคิดมาก นอนไม่หลับ และรับประทานอาหาร ไม่ได้ ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูล รายที่ 8 ให้ความหมายว่า ยาบ้า หมายถึง สิ่งที่ช่วยทำดำเนินชีวิตอยู่ได้โดยลำพัง ไม่ต้องคิดมาก

วิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9 เพศชาย อายุ 20 ปี เสพยาบ้ามานาน 3 ปี กำลังศึกษาอยู่วิทยาลัยอาชีวศึกษา ระดับชั้น ปวส. ปีที่ 2 แผนกช่างก่อสร้าง สถานภาพสมรส คู่พักอาศัยอยู่กับครอบครัว มีสมาชิก จำนวน 5 คน ประกอบด้วย มารดา อายุ 47 ปี บิดาบุญธรรม อายุ 50 ปีเศษ น้องชายต่างบิดา อายุ 13 ปี ภรรยาอายุ 17 ปี และตัว ผู้ให้ข้อมูล อาชีพของครอบครัว คือ รับจ้างทำประตูดัดลอม เหล็กคัต และ ทำนา ฐานะปานกลาง สัมพันธภาพของครอบครัวไม่แน่นอนมีทั้งใกล้ชิดขัดแย้ง และห่างเหิน แปรตามพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล การเลี้ยงดูเป็นแบบตามใจให้อิสระ ขาดการสื่อสารที่เหมาะสม

บริบทของสิ่งแวดล้อม

1. บริบทของครอบครัว

1.1 ลักษณะที่พักอาศัย ที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนชนเขตเมืองรอบนอก ที่พักอาศัยเป็นอาคารพาณิชย์ 2 ชั้น ติดกัน 4 คูหา ตั้งอยู่ติดถนนทางเข้าตัวเมือง ด้านล่างของอาคาร และบริเวณด้านหน้าใช้เป็นพื้นที่ เชื่อมเหล็กคัต หน้าต่างประตูบ้าน มีคนงานชาย 3-4 คนทำงานดังกล่าว

1.2 จำนวนสมาชิก และการประกอบอาชีพ ครอบครัวมีจำนวนสมาชิก 5 คน ประกอบด้วย มารดา อายุ 47 ปี บิดาบุญธรรม อายุ 50 ปีเศษ น้องชายต่างบิดา อายุ 13 ปี ภรรยาอายุ 17 ปี และตัว ผู้ให้ข้อมูล อาชีพของครอบครัว คือ รับจ้างทำประตูดัดลอม เหล็กคัต ทำนา 3 ไร่ เลี้ยงวัว ฐานะปานกลาง

1.3 สัมพันธภาพของครอบครัว สัมพันธภาพของครอบครัวไม่แน่นอนมีทั้งใกล้ชิดกัน ชัดแจ้ง และห่างเหินแปรตามพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวที่ว่า

“แม่สอนตลอดเรื่องยา เรื่องรถ ไม่อยากให้ผมเป็นเหมือนพ่อ แม่บอกพ่อติดยา ไม่รับผิชอบครอบครัว แม่ต้องมีครอบครัวใหม่เพื่อหาทางเลี้ยงลูก แต่ตอนนี้พ่อก็ตายไปแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

1.4 ลักษณะการเลี้ยงดู ลักษณะการเลี้ยงดูเป็นแบบตามใจ ให้อิสระแต่ขาดการสื่อสารที่เหมาะสม ดังกล่าวที่ว่า

“แม่ผมเป็นคนรักลูก แม่ผมเป็นคนเลี้ยงดั่ง ถ้าผิดก็ตีแล้วสอน ดีแล้วสอน ถ้าเพื่อนๆ ไปบ้านจะบอกแม่มีเงินจิงเลย แด่งจริงๆ แล้ว แม่ผมเป็นคนเลี้ยงดั่งแต่ไม่มีอะไร อย่างเนี้ยแฟนผม ก่อนผูกข้อมือข้อมือกัน ก่อนพอไปเที่ยวทะเลผมก็บอกกับย่าเขา เขาก็ OK แต่ลูกพี่ลูกน้องเขาไปพูดให้พ่อเขาฟังว่าผมพาหนี ดานี้ก็กลายเป็นเรื่องเป็นราวเลย รู้ถึงหูยายที่ลพบุรี บอกจะเอาผมเข้าคุกให้ได้เลย แม่ผมบอกว่าจะเอาไหมผู้หญิงคนนี้ ไม่เอาหนีไปอยู่กับลุงที่เป็นทหาร แม่เขาก็พูดว่าแม่นะรักลูกไม่ว่าอย่างไง วันนั้นผมพูดไม่ออกเลย นั่งก้มหน้า แล้วก็เดินหนีไปเลย ผมเงินแม่ผมผมไม่เคยพูดหวานกับแม่ ไม่เคยพูดว่ารักกัน เมื่อก่อนผมติดทางนี้ใช้ไหมละ แม่ผมก็พูดประชดว่าไปเลยไปไหนก็ไป ผมก็ออกมาเลยมาอยู่ที่นี่ นอนนั่นกินนั่นเลย ดังก็ไม่มี พักหลังที่อุเขาให้ปะขาง รุละ 20 (บาท) ก็ได้เท่านั้น กินวันละ 20 (บาท) แต่แม่ผมพอรู้ว่าผมอยู่ที่นี่ก็มาหาให้กลับบ้าน ผมก็ไม่กลับเขาก็ทิ้งตั้งไว้ที่ร้านข้าว แล้วก็สั่งไว้ว่า ถ้ามันกินหมดก็ให้มันกินไปเลยแล้วจะมาจ่ายเอง แต่ห้ามไม่ให้ร้านมาบอกผม ผมก็เพิ่งมารู้ตอนหลัง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“แบบพ่อผมตายแล้ว แต่นี่พ่อเลี้ยง พ่อเลี้ยงผมนะดีมาก พูดถึงในวิทยาลัยเนี่ยผมว่าพ่อผมต้องดีกว่าพ่อแท้ๆ บางคน ก็มี เพราะเขาไม่เคยขึ้นมึงอยู่กับผมเลย ไม่เคยตีผม” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

2. บริบทของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนเป็นเพื่อนในสถานศึกษา มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น เสพยา คีฬา ทะเลาะวิวาท เป็นต้น ดังกล่าวที่ว่า

“มันไม่ใช่เรื่องของผมหรอก แต่ 3 คนที่ย้ายมาไม่ใช่เรื่องตัวเองเลย เรื่องของเพื่อนอีกคน มองหน้ากัน ไอ้แล (นามสมมุติ) มันใจร้อนก็ดื้อเลย ก็ปรึกษากันว่าอย่าเอ่ยถึงเพื่อนอีกคน ไม่งั้น มันจะไม่ได้เรียน พ่อมันเป็น ผอ. เดี่ยวเขารู้ มันจะต้องกลับไปขายปุย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“(กลุ่มเพื่อน) 2 ห้องแหละ เลิกเรียนก็มานั่งทำรถกินเบียร์กัน ทุมนึงก็แยกเข้าบ้าน ตอน นั้นก็ไม่เล่นนา แต่ตอนนี้เจอกันอีกที ทุกคนเลยที่เล่นมันเป็นไปได้ใจไม่รู้เหมือนกัน แต่คงเพราะ กลิ่นแหละ ก่อนนั้นผมว่าเขามันไม่ดีเลยนา ล้อก็บอกจะคลั่ง ผมก็คิดอย่างนั้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

3. บริบทของสถานศึกษา

สถานศึกษาดังอยู่ใกล้ถนนสายหลักที่ใช้สัญจรระหว่างจังหวัดหนึ่งไปจังหวัดหนึ่ง ห่างจากตัวเมือง 18 กิโลเมตร รอบๆ สถานศึกษาเป็นชุมชน ที่มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว มีระบบการส่งเสริมป้องกันมิให้นักศึกษาเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดให้นักเรียนมีโอกาสด้านความสามารถ ด้านต่างๆ รวมถึง การให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การฟังและปฏิบัติธรรม ตามช่วงเวลาที่วางแผนไว้ สำหรับการค้นหา ผู้เสพยาบ้าจะมีการตรวจปัสสาวะของนักศึกษาทุกคนในภาคเรียนแรกของปีการศึกษา โดยร่วมมือ กับสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และโรงพยาบาลในพื้นที่ ตลอดจนมีการ สุ่มตรวจปัสสาวะผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในช่วงเวลาต่างๆ ตามความสงสัยของอาจารย์ผู้ดูแล เมื่อพบ ผู้เสพยาบ้าจะดำเนินการ ตามระบบของสถานศึกษา คือ แจ้งผู้ปกครอง และทำข้อตกลงให้ออกจาก สถานศึกษาหากยังตรวจปัสสาวะพบว่าเสพยาบ้า ในบางส่วนจะส่งเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา ของโรงพยาบาล ในกรณีของนักศึกษาที่เป็นผู้ค้ายาบ้าจะถูกไล่ออกทันที

วิถีชีวิตการเสพยาบ้า

1. วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า

ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว สนใจการแข่งขัน ใช้เวลาว่างอยู่กับอู่ซ่อมรถ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ก็สมัยก่อน ช้างบ้านผมเป็นอู่ซ่อมรถ ผมก็จะไปนั่งดูเขา ช่วยหยิบโน่นนี่ แล้วเขาก็มี แข่ง (แข่งรถจักรยานยนต์) กันสายเอเชีย หลังโรงเรียนทุกอาทิตย์ ผมก็ไปดู เริ่มซัด ไม่ธรรมดาแล้ว (หัวเราะ) นอนขับรถ อยากทำเหมือนเขา ก็อยู่อย่างนี้แม่เห็นก็ด่า” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์,

8 กรกฎาคม 2552)

“ย้อนไปผมก็เหมือนรุ่นน้องแหละ มันกะนอง ผมเข้าอยู่ตั้งแต่ ป.6 ม.3 ก็เริ่มเอารถของแม่ มาทำ (นำมาทำให้วิ่งได้เร็วขึ้น) เขาแข่งรถผมปั่นจักรยานไปดูทุกวัน ตอน ม.1 ม.2 ม.3 ผมแข่ง (แข่งรถจักรยานยนต์) ตลอด ใครจะแข่งเขาให้ผมขี่ พอเข้าเกียร์ปั๊บก็นอนเอามือเข้าเกียร์ 2 เกียร์ 3” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

2. จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า

เริ่มเสพยาบ้าครั้งแรก เมื่อ อายุ 17 ปี ศึกษาอยู่ระดับอาชีวศึกษา ชั้นปวช.ปีที่ 3 การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามความอยากรู้อยากลอง และ สภาพการณ์ได้แก่ การได้กลิ่นหอมของยาบ้า การได้เห็นผู้ที่กำลังเสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“อันนี้ตั้งแต่... (ชื่อวิทยาลัยที่เคยเข้าศึกษาครั้งแรก) แล้ว ผมไม่เคยยุ่งตอน ปวช.1 ผมไม่เคยเห็นรูปร่างเลยนะ แต่ ปวช.3 เพื่อนคนนึงยุ่งกับยา (เสพยาบ้า) ผมก็ว่ามันน่ามึง ไปยุ่งทำไม แต่วันหนึ่งผมดูคนหรืออยู่ในห้องน้ำ มันก็ดูคยาอยู่ ผมก็สงสัยว่ากลิ่นอะไรวะ กลิ่นมันหอมมาก ผมก็เข้าไปดู ผมเพิ่งเห็นว่ายาเป็นอย่างไร กลิ่นมันหอมจนผมบอกมันว่า เฮ้ยขอลองหน่อย พอลองปั๊บหลงเลย ที่หลงนะหลงกลิ่นมัน แค่นั้นแหละ แต่คนอื่นผมไม่รู้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

นอกจากนั้นผู้ให้ข้อมูลยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้า เป็นเรื่องธรรมดาที่ต้องค้นหาคำตอบด้วยตนเองจึงจะเข้าใจ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ครับมันเป็นเรื่องน่าพิศวง ต้องลองถึงจะรู้ว่าที่เขาวา คิคๆ เป็นไง ของอย่างนี้ถามใครไม่ได้ต้องลองเอง (ลองเสพยาบ้า) เคียว โตขึ้นลูกถาม พ่อ ยาบ้าเป็นไงตอบไม่ได้แน่เลย (หัวเราะ) ผมว่ามันธรรมดาครับ เพียงแต่ลองแล้วจะเลิกเมื่อไหร่” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

3. วิถีชีวิตการเป็นผู้เสพยาบ้า

ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิต แยกตัวจากครอบครัว ออกไปอยู่นอกบ้านเมื่อเกิดความขัดแย้งกับมารดาในระยะเวลาหนึ่ง ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการแต่ง และแข่งรถจักรยานยนต์ รวมถึงเสพยาบ้าอีกด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“เมื่อก่อนผมติดทางนี้ใช้ไหมล่ะ แม่ผมก็พูดประจักษ์ว่าไปเลยไปไหนก็ไป ผมก็ออกมา
เลขมาอยู่ที่นู่นนอนนันทินนั่นเลย ดังก็ไม่มี พักหลังที่อยู่ว่าให้ปะยางรถ 20 ก็ได้เท่านั้น นินวันละ 20
แต่แม่ผมพอรู้ว่าผมอยู่ที่นั่นก็มาหาให้กลับบ้าน ผมก็ไม่กลับเขาก็ทิ้งตั้งไว้ที่ร้านข้าว แล้วก็สั่งไว้ว่า
ถ้ามันกินหมดก็ให้มันกินไปเลย แล้วจะมาจ่ายเอง แต่ห้ามไม่ให้ร้านมาบอกผม ผมก็เพิ่งมารู้
ตอนหลัง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“ซ่อมรถช่วยเขาทำทุกอย่างเลย แต่ผมไม่เคยได้อะไรเลย ถ้าเสียว่ารถคันนี้เนี่ย
ผมทำคนเดียวเลย ผมทำเสร็จเลย ปะยาง เปลี่ยนยาง ไม่เคยได้ตั้งเลย ข้าวจานนี้เขายังไม่เลี้ยงผมเลย
แต่เมื่อก่อนไม่รู้เป็นไรนะ มันแบบสนุก ผมชอบแบบนั้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8
กรกฎาคม 2552)

“ตอนนั้นแข่งรถทุกอาทิตย์ งานบ้านก็ไม่ได้ช่วยเขาเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์,
8 กรกฎาคม 2552)

ที่น่าสังเกตก็คือ ปริมาณ และความบ่อยของการเสพยาบ้า เพิ่มขึ้นจากครั้งแรกที่บอกว่า
ทดลองเสพยา สำหรับการเข้าถึงยาบ้า สามารถหาเสพยาได้ง่าย เนื่องจากหาซื้อได้ง่ายหากมีเงิน และ
อยู่ใกล้ชิดเพื่อนที่เสพยาบ้า ดังกล่าวไว้ว่า

“ถ้ารวมตัวกัน ถ้ามีของก็ไม่เหลือ ถ้าไม่มีใครเริ่มก็ไม่เริ่ม ถ้ามันมาเล่นต่อหน้าเนี่ย
มันก็มีกันบ้าง ถ้าแค่เห็นผมไม่เป็นไร แต่ถ้าได้กลิ่นปุ๊บมันอย่างไงล่ะ มันต้องดูคนนะ
เหมือนนุห์แหละ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“ก็มันไม่ได้เล่นทุกวัน อาทิตย์ครั้งเดียวใช้ตั้ง 100 เดียว หุ่นกับเพื่อนคนละครั้ง
แอน (นามสมมุติ) จะเป็นคนชวน บางทีผมเฉยๆ ไม่สนใจ สักพักไอ้คนที่ขายก็จะมาแล้ว แต่ตอนนี้
มันออกไปแล้ว มันว่ามันจะมาบอกเฮียเฮาสี เฮาเปล่า พอผมไม่เอาก็เคืองผมอีก เขาอยู่ ปุส. รุ่นที่
พวกผมไม่มีดังก็ไม่ทุกวัน ไม่จั้นไม่มีดังกิน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

การเสพยาบ้า และวิถีชีวิตดังกล่าว ก่อให้เกิดผลกระทบสองส่วน คือ ผลกระทบต่อตนเอง
และคนใกล้ชิด ผลกระทบต่อตนเอง ได้แก่ เสียเงิน ขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน เสียโอกาส
ทางการศึกษา ดังกล่าวไว้ว่า

“มันมีชิ (ผลเสีย) เราต้องคอยนึกตลอดเอาไม่เอา ตอนนี้ไม่เปลือง ถ้าไม่ยุ่งข้าวก็ได้กิน
อะไรเงี้ย ดังเหลือ พอมีดังบ้าง เมื่อก่อนไม่มีเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“ยังต้องเรียนเก็บอีกหลายตัวครับ ออกจาก... มา ต้องเก็บใหม่หมด มัวกะชะ ถ้าตั้งใจ (ตั้งใจเรียน) คงจบไปแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

สำหรับผลกระทบต่อคนใกล้ชิด ได้แก่ เสียเงินเกิดความขัดแย้ง และความอึดอัดภายในครอบครัว ดังคำกล่าวที่ว่า

“ช่วงหนึ่งเขา (พ่อบุญธรรม) เคืองผม เขาไม่พูดกับผม เขาเอาตัวไปเลี้ยง ทำนา เขาบอกเหวี่ยงทุกหยดที่ลงไปเขาแค้นผมมาก ดังสักบาทจะไม่ให้ เขาน้อยใจว่าผมมาช่วยทางนี้ไม่ช่วยเขา แม่ก็มาเล่าให้ผมฟัง ผมก็รู้สึกนะก็เลยกลับบ้านช่วยเขาทำงานถ้าไม่มีแข่ง แต่ก็ช่วยนิดหน่อย บ่ายสองบ่ายสามผมก็มาอยู่แล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“บอกตรงๆ ฉันลำบากใจนี่ก็ลูกนั้นก็หัว แล้วเขาหาเลี้ยงคนเดียว ถ้ารู้ว่าลูกเราติดยา เขาจะว่าไง ให้รักอย่าง ไรก็เถอะ มันไม่ใช่สายเลือด เขาคงไม่ส่งมันเรียน ฉันกลัวจริงๆ จะว่าจะเตือน ก็กลัวเขา (สามี) จะไต่ถาม...” (มารดาผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2552)

4. วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ภายใต้เงื่อนไขของสถานศึกษา ระหว่างการบำบัดรักษาให้ความร่วมมือดี ในระหว่างการบำบัดรักษา 4 เดือน เว้นระยะการเสพยาบ้าได้นานกว่าเดิม ตรวจพบการเสพยาบ้า 2 ครั้ง ปัจจุบันหยุดเสพยาบ้าได้ 8 เดือน (ผลการสุ่มตรวจปัสสาวะเป็นลบ รับผิดชอบการเรียน และช่วยเหลือครอบครัวมากขึ้น คิดถึงการประกอบอาชีพหลังเรียนจบ) ใช้เวลาอยู่ร่วมกับครอบครัวมากขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“เมื่อก่อนไม่เคยคิดเลย แต่ตอนนี้อยากทำงานเทศบาล หรือ อบต. จะได้ช่วยทำงานที่บ้านได้ เพิ่งคิดตอนนี้แหละ เริ่มคิดว่าทำงานจะทำอย่างไร จะเริ่มอย่างไร พูดถึงงานบ้านก็เหมือนกันเมื่อก่อนก็ช่วยเขาอะแต่ไม่เคยอะไรทำให้ไม่โดนบ่นโดนด่าเลย แต่ตอนนี้ตั้งใจทำมาก สงสารเขาอยากแบ่งเบาภาระทำเหมือนกัน แต่ใจมันไม่เหมือนเดิมแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“รู้สึกดีขึ้น เมื่อก่อนไม่เคยกินข้าวด้วยกัน เคี้ยวข้าวอุ่นก็ได้กินข้าวด้วยกัน น้อง พ่อ แม่ อย่างถ้าไปนอกบ้านก็ไปด้วยกันกับครอบครัว เมื่อก่อนไม่เคยเป็นอย่างนี้” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

ข้อน่าสังเกตคือ การหยุดเสพยาบ้า ทำให้เลิกแข่งรถ เลิกแต่งรถจักรยานยนต์ สนใจคบหาเพศตรงข้าม ซึ่งนำไปสู่การมีภรรยาโดยไม่เจตนา ดังคำกล่าวที่ว่า

“(อ๋ม) ไม่ไหงรอกครับ ก็เลิกยา เลิกแข่งรถ ทำงานบ้าน เวลาเหลือก็เหล่สาว เขาเรียนราชภัฏ ลองจีบๆ เลขๆ ไม่คิดจะจริงจัง แต่ชวนเขาไปเที่ยวทะเล ญาติพี่น้องเขาไม่ยอมก็เป็นเรื่อง แม่ต้องไปขอให้ ตอนนี้อยู่ด้วยกัน แต่มันบ่นเก่งยิ่งกว่าแม่อีก ป้ามียาอะไรให้กินใหม่ มันจะได้บ่นน้อยลง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“ซ้อ (รด) เสรีจ๊วแต่่งหมดแล้วก็ขายมาซื้อรถแข่งเอามาไปไหนก็โดนจับ ขายอีกมาซื้อ Sonic มาทำอีก แล้วก็ขาย ตอนนี้อยู่ wave แต่ตอนนี้เลิกแล้วไม่ทำอะไรแล้ว แต่ขี่มาเรียน มันแบบว่าพอเลิกยุ่งกับยาบ้า มีรุ่นน้องมาปรึกษาเรื่องแต่งรถ ผมก็ถามกลับว่า ถามจริงหะทำไปเพื่ออะไร มันบอกเพื่อความมัน เอาตังไปทิ้งเพื่อความมันเท่านั้นหรือ รถพอแรงก็อันตราย พอมาจะยาวไม่ล้มก็ต้องชนแน่นอน คนเขามันจะห้าม อย่างฝนตกเนี่ย แล่ออกตัวก็กลัวแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์และความหมายของยาบ้า

1. การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์ของยาบ้า

ยาบ้ามีกลิ่นหอมคล้ายช็อกโกแลต ทำให้รู้สึกพึงพอใจ มีสมาธิ เพลิดเพลิน ขณะเดียวกันจะนอนไม่หลับ และรับประทานอาหารไม่ได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมว่าไอ้ที่ว่ากลั่นนะ ผมไม่มี ผมชอบกลั่นมัน ผมไม่ชอบตอนคิด แต่มันทำให้มีสมาธิ นิ่ง ทำอะไรเพลิน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

2. ความหมายของยาบ้า

จากประสบการณ์ของการเป็นผู้เสพยาบ้า จึงมีมุมมองต่อความหมายของยาบ้าว่า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้เพลิน มีสมาธิ ช่วยควบคุมน้ำหนักให้เหมาะกับการขับรถแข่ง ดังคำกล่าวที่ว่า

“มันทำให้มีสมาธิ นิ่ง ทำอะไรเพลิน อย่างผมกินไม่ได้ ก็จะไม่อ้วน แข่งรถมันต้องคุมน้ำหนัก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

สรุปวิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9

วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว สนใจการแข่งขันรถ ใช้เวลาว่างอยู่กับรถมอเตอร์ไซด์ จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า เกิดขึ้นเมื่อ อายุ 17 ปี การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาพการณ์ ความอยากรู้อยากลอง วิถีชีวิตการเป็นผู้เสพยาบ้า แยกตัวจากครอบครัว ออกไปอยู่นอกบ้านเมื่อเกิดความขัดแย้งกับมารดา ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการแต่งรถจักรยานยนต์ และการขับรถแข่ง รวมถึงการเสพยาบ้า วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ให้ความร่วมมือดี ในระหว่างการบำบัดรักษา 4 เดือน เว้นระยะการเสพยาบ้าได้นานกว่าเดิม ปัจจุบันหยุดเสพยาบ้าได้ 8 เดือน สำหรับการรับรู้การออกฤทธิ์ของยาบ้า รับรู้ว่ายาบ้ามีกลิ่นหอมคล้ายช็อคโกแลต และรู้สึกชอบกลิ่นดังกล่าว เมื่อเสพยาบ้าแล้ว ทำให้ นิ่งขึ้นมีสมาธิ เพลิดเพลิน นอนไม่หลับ และรับประทานอาหารไม่ได้ ในมุมมองเกี่ยวกับยาบ้า ผู้ให้ข้อมูลรายนี้ให้ความหมายว่า ยาบ้า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้เพลิดเพลิน มีสมาธิ และมีผลในการช่วยควบคุมน้ำหนัก

วิถีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10 เพศชาย อายุ 18 ปี เสพยาบ้ามานาน 4 ปี กำลังศึกษาอยู่วิทยาลัยอาชีวศึกษา ระดับชั้น ปวช. ปีที่ 1 แผนกช่างก่อสร้าง สถานภาพสมรส โสด พักอาศัยอยู่กับครอบครัวมีจำนวนสมาชิก 6 คน ประกอบด้วย ยาย อายุ 68 ปี น้องสาว อายุ 15 ปี น้องชายบุตรของน้าอายุ อายุ 11 ปี ตัวผู้ให้ข้อมูล โดยมี บิดา อายุ 40 ปี มารดา อายุ 38 ปี อาชีพรับจ้างส่งของอยู่ในเรือเดินสมุทร กลับมาเยี่ยมครอบครัวเวลาไม่แน่นอน ฐานะพอมีพอใช้ สัมพันธภาพของครอบครัวห่างเหิน การเลี้ยงดูเป็นแบบตามใจ มารดาได้รับข้อมูลจากบุตรด้านเดียว และเชื่อตามนั้น กลุ่มเพื่อนเป็นเพื่อนในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษาที่อยู่กลุ่มบ้านใกล้เคียงกันส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น เสพยาบ้า ขายยาบ้า คี้มเหล้า โคเคน เป็นต้น

บริบทของสิ่งแวดล้อม

1. บริบทของครอบครัว

1.1 ลักษณะที่พักอาศัย ที่พักอาศัยเป็นชุมชนชนบท ตั้งอยู่บริเวณรอยต่อของจังหวัด ในชุมชนนี้ จากทะเบียนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจะเห็นได้ว่าชุมชนนี้ และชุมชนข้างเคียงมีผู้ขาย และเสพยาบ้าอยู่จำนวนหนึ่ง

1.2 จำนวนสมาชิกและการประกอบอาชีพ ครอบครัวมีจำนวนสมาชิก 6 คน ประกอบด้วย ชาย อายุ 68 ปี นางสาว อายุ 15 ปี น้องชายบุตรของน้ำอายุ อายุ 11 ปี ตัวผู้ให้ข้อมูล โดยมีบิดา อายุ 40 ปี มารดา อายุ 36 ปี ซึ่งทำงานอยู่ในเรือเดินสมุทร กลับมาเยี่ยมครอบครัว เวลาไม่แน่นอน ฐานะพอมีพอใช้

1.3 สัมพันธภาพของครอบครัว สัมพันธภาพของครอบครัวห่างเหิน เนื่องจาก ตั้งแต่เด็กบิดามารดาแยกตัวไปประกอบอาชีพไม่ได้อยู่ดูแล ให้ญาติเป็นผู้ดูแล และต้องย้ายที่อยู่อาศัยตามภูมิลำเนาของญาติที่เป็นผู้ดูแลในแต่ละช่วงเวลา ดังคำกล่าวที่ว่า

“ผมอยู่กับหลายคนครับ อยู่กับแม่ตอนเล็กๆ 2-3 ขวบมั้ง แม่ก็ให้อยู่กับน้ำ ที่กรุงเทพ ตอนนั้นแม่อยู่กรุงเทพผมเกิดกรุงเทพ เด็กเทพ นะ เข้าอนุบาลที่โน้น แล้วใจไม่รู้ร้อป ๒.2 เขาก็ส่งให้มาอยู่กับป้าที่นี้ อยู่กับป้าถึง น.1 แม่กับยายก็มาปลุกบ้าน ที่หมอบเห็นนะเราปลุกกันเองไม่ได้ จ้างใครเลย ยายเขาคอยรับเหมามา ก่อน ปลุกบ้านเสร็จก็ย้ายมาอยู่กับยาย อยู่ที่ไหน ไม่ได้มานานไม่รู้ ทำไม (หัวเราะ)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“สนิทกับแม่ แม่ 2 เดือนกลับมาที มาที่ค้างคืนเดียวแล้วก็ไป อยู่บ้านก็ต่างคน ต่างอยู่ ถ้าน้องสาวมีงาน (แสดงลิเก) ยายก็ไปเฝ้าน้อง บางทีไปเป็นอาทิตย์ก็มี น้องผมเล่นลิเก อย่างกลางคืน เขาก็ไปเฝ้า ยายก็ไปเฝ้าตรงโน้นนะ (ห่างจากบ้านประมาณ 1 กม.) ผมก็ออกไปอยู่กับเพื่อน ไอ้อ้วน (น้องชาย) เฝ้าบ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

1.4 ลักษณะการเลี้ยงดู สำหรับลักษณะการเลี้ยงดูบิดามารดาไม่ได้เป็นผู้ดูแลใกล้ชิด แต่ป้า หรือ ยาย เป็นผู้เลี้ยงดูแล้วแต่ช่วงเวลาและผู้ให้ข้อมูลพักอาศัยอยู่ด้วย ซึ่งทุกคนให้การเลี้ยงดูแบบตามใจ ให้อิสระ และในขณะที่เดียวกันมารดาจะรับฟัง หรือเชื่อข้อมูลตามที่ผู้ให้ข้อมูลเล่าให้ฟัง เท่านั้น ไม่ฟังคนอื่นๆ ดังคำกล่าวที่ว่า

“ไม่มีใครรู้เลย (ว่าคิดยา) แต่ป้าจะรู้ เวลาผม โกหกเขา เขาจะรู้เลย แต่ แม่เขาเชื่อใจผม ผมโกหกเขา เขาก็เชื่อผม ตอนนี้เขายังไม่เชื่อเลยว่าผมคิดยา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“แม่ถาม ว่าคิดยาหรือเปล่าก็บอก ไม่คิดหรอกแม่ คุณภาพร่างกายหน้าตาดี ไม่เคยดูค เขา (มารดา) ก็เชื่อ ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

2. บริบทของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนเป็นเพื่อนในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษาที่อยู่กลุ่มบ้านใกล้เคียงกันซึ่งส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น เสพยาบ้า ขายยาบ้า คี้มเหล้า โค้ดเรียน เป็นต้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“พวกนั้นเขาก็ขายแหละ ดูด้วย ตอนนั้นพวกเพื่อนผมดูหมดแล้ว ผมดูไม่เป็น ผมไปเขาก็เรียกเข้าไปนั่ง แต่ผมไม่รู้หรอกตอนนั้น ว่าเพื่อนมันดูเป็นแล้ว เพิ่งมาเปิดเผยตอนหลัง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“พวกเพื่อนผม ไม่ใช่... พวกนั้นมันเอาแฟนไปด้วย ผมไม่มี ก็ไม่เข้าเรียน ร้องเพลงบ้าง อะไรบ้าง” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

3. บริบทของสถานศึกษา

สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้ถนนสายหลักที่ใช้สัญจรระหว่างจังหวัดหนึ่งไปจังหวัดหนึ่ง ห่างจากตัวเมือง 18 กิโลเมตร รอบๆ สถานศึกษาเป็นชุมชน ที่มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว มีระบบการส่งเสริมป้องกันมิให้นักศึกษาเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด โดยการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความสามารถ ด้านต่างๆ รวมถึง การให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การฟังและปฏิบัติธรรม ตามช่วงเวลาที่วางแผนไว้ สำหรับการค้นหา ผู้เสพยาบ้าจะมีการตรวจปัสสาวะของนักศึกษาทุกคนในภาคเรียนแรกของการศึกษา โดยร่วมมือ กับสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และโรงพยาบาลในพื้นที่ ตลอดจนมีการ สุ่มตรวจปัสสาวะผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในช่วงเวลาต่างๆ ตามความสงสัยของอาจารย์ผู้ดูแล เมื่อพบ ผู้เสพยาบ้าจะดำเนินการ ตามระบบของสถานศึกษา คือ แจ้งผู้ปกครอง และทำข้อตกลงให้ออกจาก สถานศึกษาหากยังตรวจปัสสาวะพบว่าเสพยาบ้า ในบางส่วนจะส่งเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา ของโรงพยาบาล ในกรณีของนักศึกษาที่เป็นผู้ค้ายาบ้าจะถูกไล่ออกทันที

วิถีชีวิตการเสพยาบ้า

1. วิถีชีวิตก่อนเสพยาบ้า

ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตอยู่กับมารดาที่กรุงเทพฯ ในขณะที่บิดาทำงานในเรือเดินสมุทร จนถึง อายุประมาณ 2 ปี มารดาไปทำงานกับบิดา จึงต้องพักอาศัยอยู่กับครอบครัวของน้า จากนั้นได้ย้าย ไปเรียนหนังสือ และอยู่กับป้าในต่างจังหวัด แต่เปลี่ยนที่เรียนบ่อย สนใจการเรียน ยังไม่ออกไป เที่ยวนอกบ้าน ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในบ้าน จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ดังคำกล่าวที่ว่า

“ย้ายมาจากกรุงเทพ แล้วก็เรียน โรงเรียน 1 (ชื่อสมมุติ) โรงเรียน 2 (ชื่อสมมุติ) โรงเรียน 3 (ชื่อสมมุติ) โรงเรียน 4 (ชื่อสมมุติ) โรงเรียน 5 (ชื่อสมมุติ) แล้วก็มาโรงเรียน 6 (ชื่อสมมุติ) ก็ย้ายไปเรื่อย แม่บอกโรงเรียนไม่ติดครับ (หัวเราะ)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“เรียนตั้งแต่ ม.1 ขยันเรียนนะ ไม่เที่ยว พอ ม.2 ก็เก พอ ม.3 เกเลย (หัวเราะ)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

2. จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า

เริ่มเสพยาบ้าครั้งแรก เมื่อ อายุ 14 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามความอยากรู้อยากลอง และ สภาพการณ์ได้แก่ การได้กลิ่นหอมของยาบ้า การได้เห็นผู้ที่กำลังเสพยาบ้า และการถูกชักชวนจากเพื่อนที่เสพยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“ม.2 เลย มีรุ่นพี่แถวบ้านเขาเล่น เขาให้ฟรีไปเรื่อยๆ ดูคเป็นก็เลิกขอ ซื้อมเอง แล้วก็ซื้อมาตลอด ไม่รู้หรอก เคยได้ยินว่าติดๆ ไม่รู้ติดอย่างไร อยากติด แต่ดูครั้งแรกไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นอาการอย่างไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“ก็ลองเล่นๆ เขามอบลองดูซื้อมก็เปิดเลย ผมก็ลองดูเลย ตอนนั้นไม่รู้สึกรู้อะไร มาหลังๆ เขาให้ครึ่งหนึ่ง ผมดูไปรู้สึกเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

นอกจากนั้นแล้วผู้ให้ข้อมูลยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้า เป็นเรื่องธรรมดาของวัยรุ่นที่ต้องทดลองให้รู้ด้วยตนเองว่าการเสพยาบ้าเป็นอย่างไร ดังคำกล่าวที่ว่า

“วัยรุ่นนะธรรมดา อยู่แล้ว เล่นกันเกือบทุกคนแหละ มันเยอะ ของอย่างนี้ใครก็อยากลองลองก็ติดใจใครจะเลิก ได้ตอนไหนเท่านั้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

3. วิธีชีวิตการเป็นผู้เสพยาบ้า

ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิต แยกตัวจากครอบครัว ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน ทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ เช่น เล่นสันทนาการ ร้องเพลง และเสพยาบ้า เป็นต้น ที่น่าสนใจคือการเสพยาบ้ามีปริมาณและความบ่อยเพิ่มขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“(หัวเราะ) ไม่เคยเข้าแถวเลย โค้ดบ้าง ตอนก่อนโค้ดไปเล่นดนตรีร้องเพลงที่... แล้วก็ตรงหน้าเขื่อน มีเครื่องดนตรี ชั่วโง่งละ 100 เล่นกัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“ตอนแรกก็หุนกับเพื่อนก่อน แบบดูเป็นแล้ว ใจ ทำเป็นแล้ว ดานี้มันไม่พอก็ต้องซื้อคนเดียวเม็ดหนึ่ง ไม่เกิน 5” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

การเข้าถึงยาสูบของผู้ให้ข้อมูล สามารถหาขายมาได้ง่ายเนื่องจากหาซื้อง่าย และการอยู่ใกล้ชิดเพื่อนที่เสพยาบ้า รวมถึงตนเองเคยเป็นผู้ค้าขายรายย่อยอีกด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“อยู่โรงเรียนต้องรอให้คนขายประกาศก่อน อย่างในวิทยาลัย (วิทยาลัย) เนี่ย เขาจะถามว่าใครเอาขายบ้าง พอมีคนซื้อคนเขาจะประกาศเลยตามห้องน้ว่าใครเอาขายบ้าง หมอเข้าไปดูซิในห้องน้จะทุกเช้า” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“เขา (เพื่อนนักเรียนหญิง 2 คน) เอามาให้ผมดูด้วยเหอะ เขาบอกอยากมีเงินใช้ทำไ้ได้ ผมก็บอกขายยาซิ เขาบอกเอาซิ ตอนไหนดี ผมก็บอกพรุ่งนี้เลย เขาก็ไปถอน (เงิน) มาเลย เจ็ดหมื่น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

การเสพยาบ้า และวิถีชีวิตดังกล่าว ก่อให้เกิดผลกระทบสองส่วน คือ ผลกระทบต่อตนเอง และ คนใกล้ชิด ผลกระทบต่อตนเอง ได้แก่ เสี่ยงสัมพันธภาพกับบิดา ขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน เสี่ยงโอกาสทางการศึกษา มีพฤติกรรมลักขโมย ดังคำกล่าวที่ว่า

“พ่อเขาไม่ค่อยพูดกับผม เขาว่ามันคิดยาไม่ต้องให้ดั่งมัน แล้วเขาก็เดินหนีไม่ฟังผมพูดผมก็เสียใจ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“ตั้งแต่ ม.2 แหละ ได้เท่าไรไม่รู้แต่ ม.3 จำได้ มันต้องเรียนแก้ เรียนเก็บ ตอนนั้น 1.54 หยดเรียนไปปีหนึ่ง แล้วก็มาเรียน ม.4 เรียน ได้เทอม ก็ออกมาเรียนนี้แหละ;”

“ถ้าเห็นของ (ยาบ้า) มันอยากทุกคนแหละที่ดูมั่ว ถ้ากลืนเตะจุกเมื่อไหร่ไม่รอด กลืนเตะจุกคืนวันทันที หาเงิน แต่ไม่เคยลักของคนอื่น ไปขาย ผมจำแม่ผมว่า ถ้าลักของคนอื่น เอาของเราไปขายดีกว่า คนอื่นเขารู้เขาจะไม่ให้เข้าบ้าน ผมก็มีเอาของในบ้านครั้งเดียว ห้องผม แหละ ชุด Home ที่วิว ยกหมดเลย นี่เพิ่งจะซื้อใหม่ ซื้อเอง พอใช้ได้ อย่างเล็ก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

นอกจากนั้นแล้วยังนำสู่การเป็นผู้ค้ายาบ้า และถูกตามจับอีกด้วย ดังคำกล่าวที่ว่า

“สองหมื่นห้า ได้สองร้อยเม็ดครับ มาขายสามร้อยบาท ผมรู้ที่ซื้อ แต่ไม่บอกใคร เดี่ยวพอมันใช้ผมวิ่งไปซื้อให้ ผมก็ขายที่ละแถว (10 เม็ด) แพ็คห่อยาชุดที่ใส่เล็กๆ นะ เก็บไว้ในกระป๋องแป้ง กระป๋องอะไร โยนไว้ข้างๆ บ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“ผมก็ไปซื้อ ที่ผมโดน ปปส (สำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด). ไล่จับก็เพราะ ปปส. เป็นกิ๊กกับไอ้เนี่ย ผมนะ โยนของ (ยาบ้า) ให้ผู้หญิงคนนั้น 100 นิง เทียวแรกได้เงินครบหมื่นแปด ที่เหลือให้เขาไว้ใช้ แต่เทียว 2 ให้อีก 100 เม็ด เขาบิดผมเลข (เอายาบ้าไปแล้วไม่จ่ายเงิน) แจ้ง ปปส. ที่เป็นกิ๊กกับเขาไล่จับผม มากัน 3 คนเลยครับ จะจับผมให้ได้ เขาขับรถมาผมก็ขับรถเบียดเขา ให้ถึงร้านป่าให้เร็วที่สุด โดนจับก็ไม่กลัวเขาจะมัดไม่ได้ ผมจอดรอแล้วผมถอดเสื้อผ้าหมดเลย ให้เขาค้น” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

สำหรับผลกระทบต่อคนใกล้ชิด ได้แก่ ทำให้คนในครอบครัวเสียใจ ดังคำกล่าวที่ว่า

“หนูไม่เคยเชื่อ แต่รูปร่างหน้าตาเขาคำล่ำมอมลง หมดรูปร่าง ไม่สนใจเรียน ก็คงจะจริงที่ใครๆ เขาบอกว่าติดยา ตอนนั้นก็แค่ระแวงคนโน้นคนนี่บอก แต่ความรักนะ ลูกโกหกเราก็เชื่อว่าลูกไม่ยุ่งกับยา เพิ่งนี้แหละที่อาจารย์เรียกผู้ปกครองมาพบ ไม่รู้จะพูดอย่างไร บอกไม่ถูก ทำไมลูกต้องทำอย่างนี้ ทำไมไม่รักพ่อรักแม่บ้าง (ร้องไห้) (มารดาผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 27 กรกฎาคม 2552)

4. วิธีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ภายใต้เงื่อนไขของสถานศึกษา ระหว่างการบำบัดรักษาให้ความร่วมมือดี ในระหว่างการบำบัดรักษา เว้นระยะการเสพยาบ้าได้นานกว่าเดิม ตรวจพบการเสพยาบ้า 3 ครั้ง (ในเวลา 3 เดือน) มารดาขอร้องให้รักษาด้วยยาจากการปรึกษาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ ให้รักษาโดย ฉีดยา Fluphenazin 50 มิลลิกรัม เข้ากล้ามเนื้อ ทุก 1 เดือน ร่วมกับการรับประทานยา Benzhexol 5 มิลลิกรัม 1 เม็ด เช้า และเย็น หลังอาหารปัจจุบันหยุดเสพยาบ้าได้ 1 เดือน ผลการเรียนดีขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“หยุดยาแล้วครับแต่ผมชอบดูเวลาตรวจก็ไม่รู้เป็นไง มันตื่นเต้นดี ขโมยแผ่นตรวจของอาจารย์ไปตรวจ (ปัสสาวะ) เองก็สนุกดี กะเอาไว้วันหมด เวลาหมอมามาตรวจจะได้ไม่เจอ

แต่ตอนนี้มันจริงๆ เคือนกว่าแล้ว ตอนกลางคืนก็สลายตัวกันหมดแล้วไปอยู่ฝั่งโน้น พวกที่เขาดูด้วยกันนะ เพราะพอพวกผมไม่ดูก็แยกย้ายกันไป ตรงสะพาน นะ ตอนนี้ไม่มีแล้ว แต่ผมกินเหล้าเกือบทุกวันนะ ไม่กินก็เล่นเกมส์ ไม่รู้จะทำอะไร” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“เทอมนี้ได้เกรดมากที่สุดในประวัติศาสตร์เลยนะ 2.05 เทอมหน้าจะตก 2.3 แม่ก็ดีใจเห็นผลงานลูก (หัวเราะ)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2552)

ข้อนำสังเกตคือ การเว้นระยะการเสพยาบ้า ทำให้มีการคิดทบทวนตัวเองร่วมกับการคิดเชื่อมโยงถึงอนาคตได้บ้าง ดังคำกล่าวที่ว่า

“กลัวเขาไล่ออก ถ้าออกก็อยู่แต่บ้าน เรียนหนังสือก็ตีมีเพื่อน อยู่บ้านจะทำอะไรต้องขูดดินแน่ ผมอยากเลิก” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

“อยากครับ (อยากเลิกเสพยาบ้า) หยุค ได้ก็ดี อยากเรียนให้จบ ปวส.” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์และความหมายของยาบ้า

1. การรับรู้ต่อการออกฤทธิ์ของยาบ้า

ยาบ้าทำให้เพลิดเพลิน อยากทำโน่นทำนี่ไม่อยู่เฉย นอนไม่หลับ ซึ่งจะแก้ไขโดยการรับประทานยาแก้แพ้ก่อนนอน และรับประทานอาหารไม่ได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“แต่ผมลงเยอะขึ้น ดานี่รู้เลย มันกินข้าวไม่ได้ ดิดคอมันกลืนไม่ลง อยากจะคุบบุหรีอย่างเดียว กลับบ้านไปนอนไม่หลับ อยากจะทำโน่นทำนี่ ห้องผมมีอะไรผมก็จับเซ็ดหมด บางครั้งไม่มีอะไรก็กินเหล้า กินเยอะ กลับมาหัก (ขา) แพ้อากาศที่บ้าน 2 เม็ด หลับเลย ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

2. ความหมายของยาบ้า

จากประสบการณ์ของการเป็นผู้เสพยาบ้า จึงมีมุมมองต่อความหมายของยาบ้าว่า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้เพลิดเพลิน ไม่เบื่อ ทำกิจกรรมที่สนใจได้นาน ดังคำกล่าวที่ว่า

“มันเพลินนะ ไม่เบื่อ กินเหล้าได้ทั้งคืน ทำอะไรดูดีไปหมด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10, สัมภาษณ์, 8 กรกฎาคม 2552)

สรุปวิธีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10

วิธีชีวิตก่อนเสพยาบ้าใช้ชีวิตอยู่กับญาติพี่น้องเปลี่ยนที่อยู่ และโรงเรียนบ่อย จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพยาบ้า เกิดขึ้นเมื่อ อายุ 14 ปี การตัดสินใจเสพยาบ้าเป็นไปตามสภาวะการณ์ ความอยากรู้อยากลอง และความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้า ว่าเป็นเรื่องธรรมดาของวัยรุ่นที่ต้องทดลอง วิธีชีวิตผู้เสพยาบ้า แยกตัวจากครอบครัว วิธีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ให้ความร่วมมือดี เว้นระยะการเสพยาบ้า ได้นานกว่าเดิม สำหรับการรับรู้การออกฤทธิ์ของยาบ้า ยาบ้าทำให้ เพลิดเพลิน อยากทำโน่นทำนี่ไม่อยู่เฉย นอนไม่หลับ และรับประทานอาหารไม่ได้ ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูล รายที่ 10 ให้ความหมายว่า ยาบ้า หมายถึง สิ่งที่จะช่วยให้ เพลิดเพลิน ไม่เบื่อ ทำกิจกรรมที่สนใจได้นาน

วิธีชีวิตของผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11

ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11 เพศชาย อายุ 16 ปี เสพยาบ้ามานานประมาณ 2 ปี กำลังศึกษาอยู่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ระดับชั้น ปวช. ปีที่ 1 แผนกช่างก่อสร้าง สถานภาพสมรส โสด บิดาเสียชีวิตจากการฉีดยาโรอินเกินขนาด ปัจจุบันพักอาศัยอยู่กับ มารดา อายุ 46 ปี แต่ยังมี พี่สาว อายุ 23 ปี ทำงานอยู่ กรุงเทพมหานคร กลับบ้าน นานๆ ครั้ง และบิดาบุญธรรม อายุ 51 ปี พักอาศัยอยู่ที่ร้านขายของห่างจากบ้านประมาณ 200 เมตร มารดามีอาชีพค้าขาย ขายของใช้ตามตลาดนัด ฐานะค่อนข้างดี สัมพันธภาพของครอบครัวห่างเหิน ลักษณะการเลี้ยงดูไม่แน่นอน เปลี่ยนไปพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล กล่าวคือ ให้ความใกล้ชิดห่วงใย และแสดงความรักเมื่อผู้ให้ข้อมูลมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และใช้มาตรการรุนแรง กักขัง เมื่อมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น ขังไว้ในบ้าน ไล่ออกจากบ้าน เป็นต้น การเลี้ยงดูเป็นแบบตามใจ ไม่ค่อยมีเวลาดูแล กลุ่มเพื่อนมีทั้งเพื่อนที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน และอยู่ในกลุ่มบ้านใกล้เคียงกันซึ่งส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น เสพยาบ้า ขายยาบ้า คมกาว ลักขโมย และ โฉดเรียน

บริบทของสิ่งแวดล้อม

1. บริบทของครอบครัว

1.1 ลักษณะที่พักอาศัย ที่พักอาศัยเป็นชุมชนชนบทซึ่งเป็นเขตเทศบาล ลักษณะที่พักอาศัยเป็นบ้านสองชั้นครึ่งตึกครึ่งไม้ มีบริเวณบ้าน ในชุมชนนี้ จากทะเบียนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจะเห็นได้ว่าชุมชนนี้ และชุมชนข้างเคียงมีผู้ขาย และเสพยาบ้า

อยู่จำนวนหนึ่ง ดังกล่าวที่ว่า

“หมูนี้นะติดเกือบทุกคน ตั้งแต่หัวคำ ชันหัวหงอก ใครๆ ก็รู้ว่าบ้านไหนขาย บ้านไหนดู ไปถามได้ เด็ก คนแก่ ชีได้เลย สงสัยทำไมตำรวจไม่รู้ ทำไมไม่ทำอะไรบ้าง จะอยู่กันอย่างโง่ละ บ้านเมือง” (มารดาผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

1.2 จำนวนสมาชิก และการประกอบอาชีพ พักอาศัยอยู่กับ มารดา อายุ 46 ปี เพียง 2 คน แต่ยังมี พี่สาว อายุ 23 ปี ซึ่งทำงานอยู่ กรุงเทพมหานคร นานๆ จะกลับบ้าน และบิดาบุญธรรม อายุ 51 ปี พักอาศัยอยู่ร้านขายของห่างจากบ้านประมาณ 200 เมตร มารดาอาชีพค้าขาย ขายของใช้ ตามตลาดนัด ฐานะค่อนข้างดี

1.3 สัมพันธภาพของครอบครัว สัมพันธภาพของครอบครัว ห่างเหิน มารดาไม่มีเวลา อยู่ด้วย เนื่องจากการประกอบอาชีพค้าขายตามตลาดนัดต่างๆ ทั้งในจังหวัด และต่างจังหวัด ไม่มี เวลาดูแล ผู้ให้ข้อมูลอยู่บ้านคนเดียวหลังจากกลับจากเรียนหนังสือ มารดาจะกลับจากการค้าขาย เวลาประมาณ 20-21 นาฬิกา และกรณีที่มียานเทศกาลประเพณีภายในจังหวัดหรือจังหวัดใกล้เคียง จะพักค้างคืนเพื่อขายของครั้งละหลายๆ วัน ผู้ให้ข้อมูลต้องอยู่เพียงลำพัง ดังกล่าวที่ว่า

“...แม่ไม่ค่อยอยู่บ้านเขาขายของตลาดนัดกว่าจะกลับก็ทุ่มสองทุ่ม ผมก็ไปกินข้าว บ้านย่า” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

1.4 ลักษณะการเลี้ยงดู การเลี้ยงดูไม่แน่นอน เปลี่ยนไปตามพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล กล่าวคือ ให้ความใกล้ชิดห่วงใย และแสดงความรักเมื่อผู้ให้ข้อมูลมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และใช้ มาตรการรุนแรง กักขัง เมื่อมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น ชังไว้ในบ้าน คำว่าคำหนิ ไล่ออกจาก บ้าน เป็นต้น ไม่มีเวลาดูแล ผู้ให้ข้อมูลอยู่บ้านคนเดียวหลังจากกลับจากเรียนหนังสือ มารดาจะ กลับจากการค้าขายเวลาประมาณ 20-21 นาฬิกา หรือ ไม่กลับบ้านหากมีงานเทศกาลหรือประเพณี ครั้งละหลายๆ วัน ดังกล่าวที่ว่า

“โอ้โฮวันนั้น แม่เขารู้ว่าดิฉัน เขาก็ด่าอย่างเดียว ด่าใหญ่เลย ผมก็ไม่คุยกับเขาเลย เพราะ ตอนเด็กๆ ผมก็ไม่พูดกับเขาเวลาผิด เดี่ยวเขาก็ต้องมาจ้อ ผมเอาแต่ใจตัวเอง ใจดำ ใจแข็ง ไม่กิน ไม่มีดั่งก็ไม่เอา ถ้าจี้ๆ กันเขากลับมาก็หอมเขาทุกวัน เขาบอกทำงานกลับมาแล้วหายเหนื่อยแต่ตั้งแต่ วันแม่ ม.2 ไม่เคยทำอีกเลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“เขาขังไว้ในบ้าน ล็อคกุญแจ ทั้งในบ้านนอกบ้าน ขังไม่ให้ผมไปหาเพื่อน แม่ก็ขัง
หน่วงเหนี่ยว ทำเหมือนเป็นนักโทษ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

2. บริบทของกลุ่มเพื่อน

กลุ่มเพื่อนเป็นเพื่อนในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษาที่อยู่กลุ่มบ้านใกล้เคียงกัน
ส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น เสพยาบ้า ขายยาบ้า คมกาว ลักขโมย โค้ดเรียน
เป็นต้น ดังคำกล่าวที่ว่า

“เพื่อนผม มีแถวบ้านก็ส่วนใหญ่ก็แก๊งค์อยู่ ขึ้น ม.4 ไม่ได้ กลุ่มผมก็ไอ้... แม่มันก็ตาม
ทั้งวัน เมื่อก่อนมีอะไร ในบ้านชนของแก๊งค์ขายเลย แต่แม่มันคิดว่าใครไปหาไปชวนลูกเขาดูดยา
เข้าบ้านไม่ได้เลย” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“ไอ้... ขวนผมก็ไม่เอา همین แล้วเคยดูข่าวใช้การจู่โจมใหญ่ เมื่อก่อนที่บ้านมัน
ในห้องถูกดาวเต็มหมด มันเบลอตาลอย พุดคนเดียว มันก็คิดจะหยุด มันบอกหยุดแล้ว
มา ตะบะแตกเมื่อวันจันทร์ มีคัง พอมิคังก็บอกไป (ไปซื้อยาบ้า) แม่กูไม่ตรวจแล้ว (ไม่ตรวจ
ปัสสาวะ)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

3. บริบทของสถานศึกษา

สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้ถนนสายหลักที่ใช้สัญจรระหว่างจังหวัดหนึ่งไปจังหวัดหนึ่ง
ห่างจากตัวเมือง 18 กิโลเมตร รอบๆ สถานศึกษาเป็นชุมชน ที่มีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย
การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว มีระบบการส่งเสริมป้องกันมิให้นักศึกษาเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
โดยการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดให้นักเรียนมี โอกาสแสดงความสามารถ ด้านต่างๆ รวมถึง
การให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การฟังและปฏิบัติธรรม ตามช่วงเวลา ที่วางแผนไว้ สำหรับการค้นหา
ผู้เสพยาบ้าจะมีการตรวจปัสสาวะของนักศึกษาทุกคนในภาคเรียนแรกของปีการศึกษา โดยร่วมมือ
กับสำนักงานป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และโรงพยาบาลในพื้นที่ ตลอดจนมีการ
สุ่มตรวจปัสสาวะผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงในช่วงเวลาต่างๆ ตามความสงสัยของอาจารย์ผู้ดูแล เมื่อพบ
ผู้เสพยาบ้าจะดำเนินการ ตามระบบของสถานศึกษา คือ แจ้งผู้ปกครอง และทำข้อตกลงให้ออกจาก
สถานศึกษาหากยังตรวจปัสสาวะพบว่าเสพยาบ้า ในบางส่วนจะส่งเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา
ของโรงพยาบาล ในกรณีของนักศึกษาที่เป็นผู้ค้ายาบ้าจะถูกไล่ออกทันที

วิถีชีวิตการเสพติด

1. วิถีชีวิตก่อนเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิตอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ ทำกิจกรรมที่สนใจ นอกบ้าน เนื่องจากมารดาออกไปขายของตลาดนัดตามที่ต่างๆ ตั้งแต่เวลาประมาณ 12.00-21.00 นาฬิกา และผู้ให้ข้อมูลไม่ชอบอยู่บ้านคนเดียว ดังคำกล่าวที่ว่า

“แถวบ้านเล่นการพนัน ไฟ ไฮ โล หนูก็ไปดูๆ ” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“ไม่มีอะไร เรียนก็เหมือนเดิม ผมก็เที่ยว เมื่อก่อนการบ้านก็ไม่ทำ ไปกับเพื่อน ชีรเล่น ไปวันๆ บางทีก็เล่นน้ำ โดดเรียน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

2. จุดเปลี่ยนที่ตัดสินใจเสพติด

เริ่มเสพติดครั้งแรก เมื่อ อายุ 14 ปี ช่วงปิดเทอมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จะขึ้นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การตัดสินใจเสพติดเป็นไปตาม สภาวะการณ์ ได้แก่ การได้เห็นผู้ที่กำลังเสพติด ความอยากรู้อยากลอง และการถูกชักชวนให้เสพติด ดังคำกล่าวที่ว่า

“ปิดเทอม ม.2 จะขึ้น ม.3 ครบ เพื่อนมันชวนตั้งแต่ ม.2 ก็ดูมูหรี่ก่อน มันก็ถามไปเรื่อยๆ ลองยาหรือเปล่า ลองยาผมก็นึกถึงพ่อ บอกมันดูไปแล้วเดี๋ยวติดตายเลย ไม่เอา มันบอกไม่ใช่หรอก อันนั้นนะผงขาว อันนั้นนะเล็ก ได้มันอยู่ที่เรา ก็ลอง ช่วงแรกๆ มันก็ให้ฟรี ช่วงปิดเทอม ม.2 มันก็ทำให้เสร็จ ผมก็ดู” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“มันยุ มันบอกมึงเชื่อกูซิ มึงจะรู้สึกสุดยอด ยุไปเรื่อยๆ ก็รู้สึกอยากลอง ว่ามันเป็นใน เห็นพวกมันบอก มันๆ จะว่าไปผมเป็นคนสุดท้ายในกลุ่มในหมู่บ้านก็ว่าได้ (ที่เสพติด) ผมเห็นมันไป (เสพติด) กันเรื่อย ชักไม่มีใครอยู่แล้วก็แอบบ้าง ไม่มีใครแล้ว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

นอกจากนั้นผู้ให้ข้อมูลยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการเสพติด เป็นเรื่องของวัยรุ่นที่อยากทดลอง และหาคำตอบด้วยตนเองว่าเสพติดแล้วเป็นอย่างไร ดังคำกล่าวที่ว่า

“มันก็เล่นกันทุกคนแหละแถวบ้านผมไม่เห็นมีใครรอด วัยรุ่นมันก็ต้องอยากลองอยากรู้ว่าดูดแล้วได้อะไร ทำไมต้องดูดกัน เขอะเขอะ ไปหมด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

3. วิถีชีวิตการเป็นผู้เสพยาบ้า

ผู้ให้ข้อมูลใช้ชีวิต แยกตัวจากครอบครัว ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน กิจกรรมที่ตนเองสนใจ เช่น เล่นการพนัน และเสพยาบ้า เป็นต้น แต่ยังคงเข้าบวชเป็นสามเณรภาคฤดูร้อนได้ตามปกติ และหยุดใช้ยาบ้าในช่วงดังกล่าว ดังคำกล่าวที่ว่า

“พวกผู้ใหญ่เขาก็นั่งกินเหล้า เล่นไพ่ ไฮโล เวลาแม่ไปขายของนี่เขาบอกอย่าไปไหนนะ หมอบอกครับแม่ไปหมอก็ซื้อตามหลังเลย ก็ไปอยู่กับพวกนั้น ผมรู้เวลาก็จะกลับบ้านก่อนแม่มา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“ผมบวชไม่ได้เล่นสกรรณต์มา 3-4 ปีแล้ว บวชเดือนครึ่ง สองเดือน ตั้งแต่ ม.1 ก็บวชให้ เขาสบายใจ หนูก็ไป ตอนบวช ดูบุญหรืออย่างเดียวอยู่วัดใครจะมาหา หลวงพ่อว่าจะให้ใครมาส่ง (ยาบ้า) ก็ไม่ได้ ก็หยุดได้เดือนครึ่ง ตอนนั้นมันคงไม่รู้จะทำอะไร กระวนกระวายสัก 2-3 วัน เริ่มจินกินอย่างเดียว” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

ที่น่าสนใจคือ มีการเสพยาบ้าในปริมาณ และความถี่ มากขึ้น ตามลำดับ จากการเริ่มเสพยาบ้าปริมาณน้อย ความถี่ของการเสพนานๆครั้ง เป็นการเสพในปริมาณมากขึ้นคือ 2-3 เม็ดต่อวัน เสพเกือบทุกวันหากมีเงิน ดังคำกล่าวที่ว่า

“แรกๆ ก็กินละครั้ง นานๆ เข้ามันไม่พอ อันสองอัน มีดังก็ทุกวัน ไม่มีก็ 2-3 วัน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

การเข้าถึงยาบ้าของผู้ให้ข้อมูล สามารถหายาบ้ามาเสพได้ง่ายเนื่องจากหาซื้อได้ง่าย อยู่ใกล้ชิดเพื่อนที่เสพยาบ้า และอยู่ในชุมชนที่ค้าขายยาบ้า ดังคำกล่าวที่ว่า

“ข้างบ้าน(เพื่อน) มันให้เขาไปเอา เขาก็มาเอาค่ารถ บางเจ้า 200 เขาก็คิด 240-250 (บาท) ถ้าบางเจ้า 250 เขาก็คิด 280” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“แถวบ้านนั้นเขาเรียกแถวบ้านคนรวย เพราะแถวบ้านผมจะปล่อย (ขายยาบ้า) แถวโน้นจะซื้อสุด” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

การเสพยาบ้า และวิถีชีวิตดังกล่าว ก่อให้เกิดผลกระทบสองส่วน คือ ผลกระทบต่อตนเอง และคนใกล้ชิด ผลกระทบต่อตนเอง ได้แก่ มีพฤติกรรม โกหก ลักขโมย เสี่ยงทรัพย์สิน

เลืกสัมพันธ์ภาพกับมารดา ขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน ดังคำกล่าวที่ว่า

“จำนำโทรศัพท์ ขายเกมส์ ขายโทรศัพท์ แล้วก็พวกแบตเตอรี่รีดเก่าๆ ลูกละ 300-400 (บาท) มีอะไรก็ขาย ของไม่ใช้ก็เอามาขาย ไปขายของกับแม่คนเขาซื้อของให้ดังมากก็เก็บไว้แล้วก็หยิบดังแม่ทอน (หัวเราะ)” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

“แม่ไล่ออกจากบ้าน ไปบ้านย่า ย่าก็ไม่ให้เข้าบ้าน กลัวผมไปลักของเขา เขาบอกมีงไปไหนก็ไปเถอะมาอยู่บ้านกูไม่ได้หรือเดี๋ยวกูหาข เมื่อวันก่อนผมลัก (ขโมย) ผ่านว่แม่ไป 8 ผืน ขายผืนละ 100 (บาท) ปกติมัน 250 (บาท) คนที่โรงงานแย่งกันเลขแม่โกรธมาก เลขไล่ผมออกจากบ้าน” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

สำหรับผลกระทบต่อคนใกล้ชิด ได้แก่ ทำให้คนในครอบครัวเสียใจรู้สึกเป็นทุกข์ และสิ้นหวังกับพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล ดังคำกล่าวที่ว่า

“เป็นทุกข์ไม่รู้จะทำไ้กับเขา (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11) ตอนนี้เป็นขนาดนี้ โตใหญ่ขึ้นจะทำไ้จะเอาไปไว้ที่ไ้ไหน ถึงคิดกุก ก็ต้องออกมาอีก แล้วจะอยู่กันไ้ยังไง (น้ำตาคลอ)” (มารดาผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)

4. วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด

ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ภายใต้เงื่อนไขของสถานศึกษา ระหว่างการบำบัดรักษาให้ความร่วมมือค่อนข้างดี มีการใช้น้ำเปล่าแทนปัสสาวะมาให้พยาบาลผู้บำบัดรักษาตรวจอีกด้วย แต่ก็สามารถเว้นระยะการเสพยาบ้าไ้ได้นานขึ้น คือประมาณ 2 เดือน ปัจจุบันเสพยาบ้า ชัดแ่้งรุนแรงกับครอบครัว จากพฤติกรรมลักขโมยถูกไล่ออกจากบ้าน จากการติดตามเยี่ยมบ้านผู้บำบัดรักษาไ้ให้คำปรึกษาครอบครัว และญาติรวมถึงตัวผู้ให้ข้อมูล ทุกคนยินดีที่จะไปพบแพทย์ผู้เชี่ยวชาญต่อไป

ข้อน่าสังเกตคือ การเว้นระยะการเสพยาบ้า ทำให้มีการคิดทบทวนตัวเองถึงว่าการเสพยาบ้าก่อให้เกิดผลกระทบกับตนเองและครอบครัว มีความคิดอยากหยุดเสพยาบ้าไ้ไ้ดังคำกล่าวที่ว่า

“ก็เห็นเขา (แม่) ร้องให้ สงสารเขา ผมก็คิดเพื่อนจ้ัง ไม่อยากผลาญเงินเขา ไปอยู่ไ้ไหนก็ไ้ไปไ้ไ้ไกลจากพวกขี้ยา” (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11, สัมภาษณ์, 9 กรกฎาคม 2552)